

T.C.
AYDIN ADNAN MENDERES ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
RUH SAĞLIĞI VE HASTALIKLARI HEMŞİRELİĞİ
YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN DİNLEDİKLERİ MÜZİK
TÜRLERİ İLE İNTİHAR DÜŞÜNCESİ VE UMUTSUZLUK
DÜZEYLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİ

EMİNE AKSOY
YÜKSEK LİSANS TEZİ

TEZ DANIŞMANI
Dr. Öğr. Üyesi Mehtap KIZILKAYA

AYDIN, 2022

TEŞEKKÜR

Yüksek Lisans eğitimim ve tez çalışmamda yardım ve hoşgörüsünü esirgemeyen danışman hocam Dr. Öğr. Üyesi Mehtap KIZILKAYA'ya çok teşekkür ederim.

Aydın Adnan Menderes Üniversitesinde aldığım yüksek lisans eğitimim boyunca bilgi ve deneyimlerini paylaşan hocalarım Prof. Dr. Fatma DEMİRKIRAN, Prof. Dr. Hülya ARSLANTAŞ ve Dr. Öğr. Üyesi Hatice ÖNER'e sonsuz teşekkürlerimi sunarım. Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği AD'lı Arş. Gör. hocalarıma özellikle tez sürecinde yardımlarından dolayı Arş. Gör. Dr. Orkun ERKAYIRAN'a çok teşekkür ederim.

Mesleğimi icra ettiğim şehirde yer alan Gümüşhane'de tanıştığım Sağlık Bilimleri Fakültesi Psikiyatri Hemşireliği AD öğretim elemanlarından Öğr. Gör. Dr. Nurşen KULAKAÇ ve Arş. Gör. Dr. Sevda UZUN'a, yardım ve destekleri için teşekkürü bir borç bilirim. Desteğini esirgemeyen ve özenle çalışmam katkı sağlayan Öğr. Gör. Dr. Uğur SARUHAN'a teşekkür ederim.

Tez çalışmama destek verdikleri için Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Hemşirelik Fakültesinde öğrenim gören sevgili öğrenci arkadaşlarıma çok teşekkür ederim.

Tez çalışmam süresince beni motive eden ve inançlarını koruyan başta babam olmak üzere aileme, dostlarıma ve arkadaşlarıma sonsuz teşekkür ederim.

İÇİNDEKİLER

KABUL VE ONAY	i
TEŞEKKÜR	ii
İÇİNDEKİLER.....	iii
SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ	vi
TABLolar DİZİNİ.....	vii
ÖZET	viii
ABSTRACT	x
1. GİRİŞ.....	1
1.1. Problemin Tanımı	1
1.2. Araştırmanın Amacı.....	2
1.3.Araştırmanın Sorusu.....	2
1.4. Araştırmanın Bağımlı ve Bağımsız Değişkenleri	2
2. GENEL BİLGİLER.....	3
2.1. Müzik Kavramı.....	3
2.2. Müzik Terapi.....	3
2.3.Türklerde Müzik Terapi.....	5
2.4. Müzik Terapi ve Hemşirelik	6
2.5. İntihar	7
2.6. Umutsuzluk.....	9
2.7. İntihar, Umutsuzluk ve Hemşirelik.....	9
2.8. Uluslararası Araştırmalar	10
2.9. Ulusal Araştırmalar.....	11
3. GEREÇ VE YÖNTEM.....	12

3.1.Araştırmanın Amacı.....	12
3.2. Araştırmanın Tipi.....	12
3.3. Araştırmanın Yeri ve Zamanı.....	12
3.4. Araştırmanın Evren ve Örneklemi.....	12
3.5. Araştırmaya Alınma Kriterleri.....	13
3.6. Araştırmadan Çıkarılma Kriterleri.....	13
3.7.Veri Toplama Araçları.....	13
3.8. Verilerin Toplanması.....	14
3.9. Araştırmanın Etik Boyutu.....	15
3.10. Verilerin Değerlendirilmesi	15
3.11.Araştırmanın Sınırlılıkları.....	15
4. BULGULAR	16
5. TARTIŞMA	26
5.1. Öğrencilerin İntihar Düşüncesi ile Sosyo-demografik ve Aile Özellikleri Arasındaki İlişkinin Tartışılması.....	27
5.2. Öğrencilerin İntihar Düşüncesi ile Dinledikleri Müzik Türleri Arasındaki İlişkinin Tartışılması.....	28
5.3. Öğrencilerin Umutsuzluk Düzeyi ile Sosyo-demografik ve Aile Özellikleri Arasındaki İlişkinin Tartışılması	30
5.4. Öğrencilerin Umutsuzluk Düzeyleri ile Dinledikleri Müzik Türleri Arasındaki İlişkinin Tartışılması.....	32
5.5. Öğrencilerin İntihar Düşüncesi ile Umutsuzluk Düzeyi Arasındaki İlişkinin Tartışılması.....	33
6. SONUÇ VE ÖNERİLER.....	34
KAYNAKLAR	36
EKLER	49
Ek 1. Etik Kurul Onayı.....	49

Ek 2. Kurum İzni	50
Ek 3. Kişisel Bilgi Formu	51
Ek 4. İntihar Olasılığı Ölçeği (İOÖ)	54
Ek 5. Beck Umutsuzluk Ölçeği (BUÖ)	55
Ek 6. İntihar Olasılığı Ölçeği Kullanım İzni	56
Ek 7. Beck Umutsuzluk Ölçeği Kullanım İzni	57
BİLİMSEL ETİK BEYANI	58
ÖZGEÇMİŞ	59

SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ

AMTA	: American Music Therapy Association (Amerikan Müzik Terapi Derneği)
BUÖ	: Beck Umutsuzluk Ölçeği
GETAT	: Geleneksel ve tamamlayıcı tıp uygulamaları
İÖÖ	: İntihar Olasılığı Ölçeği
MÜZTED	: Müzik-Terapi Derneği
NANDA	: North America Nursing Diagnosis Association (Kuzey Amerika Hemşirelik Tanılama Derneği)
TDK	: Türk Dil Kurumu
TÜMATA	: Türk Musikisini Araştırma ve Tanıtma Grubu
TÜTEM	: Türk Tedavi Musikisi Uygulama ve Araştırma Grubu
WHO	: World Health Organization (Dünya Sağlık Örgütü)

TABLÖLAR DİZİNİ

Tablo 1. Öğrencilerin tanıtıcı özelliklerine göre dağılımı (n=235).	16
Tablo 2. Öğrencilerin sosyo-demografik özelliklerine göre dağılımı.	17
Tablo 3. Öğrencilerin müzik ile ilgili özelliklerinin dağılımı.	18
Tablo 4. Öğrencilerin tercih ettikleri müzik türleri ile sosyo-demografik özellikleri arasındaki ilişkinin dağılımı.	18
Tablo 5. Öğrencilerin intihar olasılığı ölçeği ile Beck umutsuzluk ölçeği puan ortalamalarının dağılımı.	19
Tablo 6. Öğrencilerin sosyo-demografik özelliklerine göre intihar olasılığı ölçeği toplam puan ortalamalarının karşılaştırılması.	19
Tablo 7. Öğrencilerin sosyo-demografik özelliklerine göre İÖÖ toplam puan ortalamalarının karşılaştırılması.	20
Tablo 8. Öğrencilerin müzik dinleme özelliklerine göre İÖÖ toplam puan ortalamalarının karşılaştırılması.	21
Tablo 9. Öğrencilerin sosyo-demografik özelliklerine göre BUÖ toplam puan ortalamalarının karşılaştırılması.	22
Tablo 10. Öğrencilerin sosyo- demografik özelliklerine göre BUÖ toplam puan ortalamalarının karşılaştırılması.	23
Tablo 11. Öğrencilerin müzik dinleme özelliklerine göre BUÖ toplam puan ortalamalarının karşılaştırılması.	24
Tablo 12. Öğrencilerin İÖÖ ve BUÖ toplam puan ortalamaları arasındaki ilişki.	25

ÖZET

HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN DİNLEDİKLERİ MÜZİK TÜRLERİ İLE İNTİHAR DÜŞÜNCESİ VE UMUTSUZLUK DÜZEYLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİ

Aksoy, E. Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, Aydın, 2022

Amaç: Hemşirelik öğrencilerinin dinledikleri müzik türleri ile intihar düşüncesi ve umutsuzluk düzeyleri arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Gereç ve Yöntem: Araştırma, tanımlayıcı kesitsel olarak Şubat 2021- Ocak 2022 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın evrenini Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi'nde öğrenim gören 600 öğrenci, çalışmanın örneklemini ise 235 öğrenci oluşturmuştur. Araştırma verileri; Kişisel Bilgi Formu, İntihar Olasılığı Ölçeği (İÖÖ) ve Beck Umutsuzluk Ölçeği (BUÖ) ile elde edilmiştir. Veriler, tanımlayıcı istatistikler, Student t-testi, Anova testi, Man Whitney U testi, Kruskal Wallis testi kullanılarak analiz edilmiştir.

Bulgular: Araştırmaya katılan öğrencilerin; cinsiyet, sosyal güvence durumu, aile tipi özelliği ile İÖÖ arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmıştır ($p<0,05$). Öğrencilerin cinsiyet, mezun oldukları lise, uzun süre yaşadıkları bölge ve aile tipi özelliği ile BUÖ arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık belirlenmiştir ($p<0,05$). Kadın öğrencilerin en fazla pop müzik dinlemeyi tercih ettikleri, erkek öğrencilerin ise en fazla hiphop/rap müzik dinlemeyi tercih ettikleri tespit edilmiştir. Öğrencilerin tercih ettikleri müzik türü ile İÖÖ ve BUÖ arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmamıştır ($p>0,05$). Günlük 6 saat ve üzeri müzik dinleyen öğrencilerin ile İÖÖ ve BUÖ arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmuştur ($p<0,05$). Kendini kötü hissettiği durumlarda müzik dinlemeyi tercih eden öğrencilerin, intihar düşüncesi ve umutsuzluk düzeyi arasında anlamlı bir farklılık saptanmamıştır ($p>0,05$).

Sonuç: Öğrencilerden hiphop/rap müzik türünü tercih eden, günlük 6 saat ve üzeri müzik dinleyenlerin intihar düşüncelerinin ve umutsuzluk düzeylerinin daha yüksek olduğu

belirlenmiştir. Erkek öğrencilerde, geniş aile yapısına sahip olanlarda ve sosyal güvencesi olmayanlarda intihar düşüncesi daha yüksek düzeydedir. Ayrıca; erkeklerde, Anadolu lisesi ve Fen lisesi mezunlarında, uzun süre Marmara Bölgesinde yaşayanlarda, geniş aile yapısına sahip olan öğrencilerde umutsuzluk düzeylerinin daha yüksektir. Öğrencilerin dinledikleri müzik türünün danışman öğretim elemanları tarafından sorgulanması, müzik terapinin hemşirelik eğitiminde uygulamalarında kullanılması ve bu alanda derinlemesine başka çalışmalar yapılması önerilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik, İntihar, Müzik, Öğrenci, Umutsuzluk.

ABSTRACT

THE RELATIONSHIP BETWEEN THE TYPES OF MUSIC THAT NURSING STUDENTS LISTEN TO AND THEIR SUICIDAL THOUGHTS AND DESPAIR

Aksoy, E. Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, Aydın, 2022.

Objective: This study was conducted to determine the relationship between the types of music that nursing students listen to and their suicidal ideation and hopelessness levels.

Material and Methods: The research was carried out as a descriptive cross-sectional period between February 2021 and January 2022. The population of the research consisted of 600 students studying at Aydın Adnan Menderes University Faculty of Nursing, and the sample of the study consisted of 235 students determined according to the sample calculation formula when the universe was certain. Research data were obtained with a personal information form, Suicide Probability Scale (SPS) and Beck Hopelessness Scale (BHS). In the evaluation of the data; Descriptive statistics, Student's t-test, Anova test, Man Whitney U test, Kruskal Wallis test were used.

Results. The students participating in the research; A statistically significant difference was found between gender, social security status, family type characteristics, and PPS ($p<0.05$). A statistically significant difference was found between the students' gender, the high school they graduated from, the region where they lived for a long time, the family type, and BHS ($p<0.05$). It has been determined that women mostly prefer to listen to pop music genres, while men prefer hip-hop/rap music genres the most. No statistically significant difference was found between the type of music they preferred and the SPS and BHS ($p>0.05$). A statistically significant difference was found between the students who listen to music for 6 hours or more per day, and the SPS and BHS ($p<0.05$). No significant difference was found between the level of suicidal ideation and hopelessness of students who preferred to listen to music when they felt bad ($p>0.05$).

Conclusion: It was determined that the students who prefer hip-hop/rap music genre and listen to music for 6 hours or more daily have higher suicidal thoughts and hopelessness levels. Suicidal ideation was found to be higher in men, those with an extended family structure and those without social security. .In addition; It was determined that hopelessness levels were higher in males, Anatolian high school and Science high school graduates, those who lived in the Marmara Region for a long time, and students who had an extended family structure. It has been suggested that the type of music students listen to should be questioned by the advisors, the use of music therapy in nursing education practices, and further in-depth studies in this area.

Key Words: Hopelessness, Music, Nursing, Student, Suicide.

1. GİRİŞ

1.1. Problemin Tanımı

Toplumda genellikle eğlence aracı olarak görülen müzik, duygu ve düşüncelerin ses yardımıyla belirli bir düzen içinde ifade edildiği sanat dalıdır (Gençel, 2006). Her yaş grubundaki insanın ama özellikle gençlerin yaşamında müziğin önemi büyüktür. Genç yaş grubundaki bireyler çoğunlukla popüler müzikler dinlemektedirler. Genç bireylerin dinlemeyi tercih ettikleri müziğin sosyal algıları ve kişilikleriyle ilişkili olduğu ifade edilmektedir (Baker ve Bor, 2008; Hansen ve Hansen, 1991). Kılıç ve Çakaröz (2020)'un yapmış olduğu çalışmada gençlerin boş zamanlarında en fazla tercih ettikleri aktivite müzik dinlemedir. Müzik, birçok farklı alanda kullanılırken sağlık sektöründe hastaların bakım ve tedavisinde yer almaktadır (Rana ve North, 2007).

Dünya'da 300 milyondan daha fazla kişiyi etkilemekte olan ruh sağlığı hastalıklardan biri depresyondur. Depresyon bireyde; depresif duygu durum, ilgi ve zevk almada azalma, iştahın değişmesi, suçlu hissetme, kendine saygının azalması, dikkati vermede zorluk gibi belirtilerle görülmektedir. Bu belirtilerin yoğun biçimde yaşanması, uzun sürmesi intihara neden olabilmekte ve her yıl yaklaşık 800.000 kişinin intihar ettiği bildirilmektedir. İntiharın 15-29 yaş arası bireylerde en sık ikinci ölüm nedeni olduğu belirtilmektedir (WHO, 2019). Ayrıca umutsuzluk yaşayan bireylerin daha sık depresif hissettikleri ve beraberinde intihar olgusunun gündeme geldiği ifade edilmektedir (Dyer ve Kreitman 1984). Umutsuzluk yaşayan birey hedeflerine ulaşamayacağı ve planlarının başarılı olmayacağı beklentisi içinde olmaktadır.

İntihar girişiminde bulunan hastaların bakımında ruh sağlığı hemşireleri aktif ve önemli bir rol üstlenmektedirler. Bu rolün yerine getirilmesi sırasında müziğin iyileştirici hemşirelik girişimi olarak kullanılabileceği belirtilmektedir (Temel, 2009; Paterson ve Zderad, 1976). Bütüncül bir yaklaşım verme amacıyla olan psikiyatri hemşireleri hasta ve hasta yakınları için tedavi edici bir ortam hazırlamada müziği etkin bir biçimde kullanmaktadırlar (Ançel, 2016). Konu ile ilgili literatür incelendiğinde özellikle ülkemizde yapılan çalışmaların azlığı dikkat çekmektedir. Gençlerin müzikle olan ilişkisinin diğer yaş

gruplarına daha özel olduğu düşünöldüğünde gelecek süreçte hemşirelik mesleğini icra edecek olan hemşirelik öğrencileri örnekleminde çalışmalar planlanması önemlidir. Öğrenci hemşirelerin dinledikleri müzik türü intihar düşüncesi ve umutsuzluk düzeyi arasındaki ilişkinin incelenmesi ile literatüre katkı sağlanmış ve yapılacak yeni çalışmalara önerilerde bulunulmuş olunacaktır.

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, hemşirelik öğrencilerinin dinledikleri müzik türleri ile intihar düşüncesi ve umutsuzluk düzeyleri arasındaki ilişkiyi belirlemektir.

1.3. Araştırmanın Sorusu

Araştırmada şu sorulara da cevap aranmıştır;

- Hemşirelik öğrencilerinin dinledikleri müzik türleri ile intihar düşüncesi ve umutsuzluk düzeyleri arasında bir ilişki var mıdır?
- Öğrencilerinin dinledikleri müzik türleri ile intihar düşüncesi arasında bir ilişki var mıdır?
- Öğrencilerinin dinledikleri müzik türleri ile umutsuzluk arasında bir ilişki var mıdır?

1.4. Araştırmanın Bağımlı ve Bağımsız Değişkenleri

Bağımlı Değişken: İntihar düşüncesi, Umutsuzluk düzeyi ve Sosyo-demografik özellikler

Bağımsız Değişken: Dinlemeyi tercih ettikleri müzik türü

“Ars longa, vita brevis”

“Sanat uzun, hayat kısa”

Hipokrat

2. GENEL BİLGİLER

2.1. Müzik Kavramı

Müzik sözcüğü Yunanca “Mousike” veya “Mousa” sözcüğünden köken almıştır. Yunan mitolojisine göre; Tanrı Zeus peri kızlarına “Mousa” (melek) diye hitap etmekte ve dünyanın ahengini düzenlemekten bu müzik perilerini sorumlu tutmaktadır (Gezer, 2020; Sönmez, 2008).

Müzik kavramının birçok tanımı yapılmasına karşın en genel anlamda, belirli bir duygu veya düşüncenin belirli kurallar içinde uyumlu seslerle anlatılma, okuma ve çalınması olduğu ifade edilmektedir (TDK, 2022). Müzik; dil, din, ırk fark etmeden doğrudan duygulara hitap eden, çoğunlukla eğlence aracı olarak bilinen, seslerin belirli bir düzen ve estetik anlayışla ifade edildiği sanat dalıdır (Gençel, 2006; Uçan, 2005).

Platon *“insan doğru bir müzik eğitimi almışsa ruhu da güzelleşir”* diye ifade etmektedir (Platon, 2017). Müziğin duyguları uyarak otonom değişiklikler meydana getirdiği bilinmektedir. İlk olarak iç kulağa (kohlea) ulaşan müzik ardından işitsel beyin sapına ulaşmakta sinirsel aktiviteye dönüşerek duyguları uyarmaktadır (Birkan, 2014). Yapılan çalışmalarda müziğin; bireyin duygu durumunu düzenlediği (serotonin, dopamin, adrenalin gibi) duyguları olumlu yönde etkileyip, fiziksel işlevleri (kan basıncı, solunum gibi) ayarladığı ve bireylerin yaşam kalitesine olumlu katkı sağladığı bildirilmektedir (Boşnak ve diğerleri, 2017).

2.2. Müzik Terapi

Müzik terapi; Amerikan Müzik Terapisi Birliği’ne göre (AMTA); zihinsel ve fiziksel iyilik halinin sürdürülmesi için kullanılan, uzmanı aracılığıyla yönlendirilen, davranışlarda istenilen değişikliklerin yapılabilmesine katkı veren müziğin sistemli olarak kullanılması

olarak tanımlanmaktadır (Gezer, 2020). Ayrıca AMTA müzik terapinin bir uzmanlık dalı olduğunu belirtmektedir (Gençel, 2006).

Müziğin tedavi amacıyla kullanımı oldukça eski yıllara dayanmaktadır. Müziğin hastalıkları iyileştirmek için kullanılması düşüncesi ilk olarak Pythagoras tarafından ortaya konulmuştur (Ak, 2013; Birkan, 2014). Pisagor umutsuzluğa düşen ve öfke sorunu olan hastalarda müziği kullandığından söz etmektedir (Gezer, 2020). Ünlü Yunan şairi Homeros müziğin kanamalara iyi geldiğini iletirken Calinos ise müziğin böcek sokmaları tedavisinde kullanılmasını tavsiye etmiştir (Ak, 2013). Tıp tarihinde önemli bir şahıs olan Hipokrat'ın bazı hastaları ilahiler eşliğinde tapınağa götürdüğü belirtilmektedir (Birkan, 2014). Sokrates'in öğrencisi olan Eflatun müziğin ruha etki ederek kişinin hoşgörüsü ve rahatlık kazandığını ifade etmekte, işitme kaybı olan hastaların tedavisinde trampet kullanmanın yararlı olacağını bildirmektedir (Gezer, 2020). Aristo ise müziğin tutkularla ilişkisi olduğundan söz etmektedir (Thaut, 2015). Romalılar, ruhsal sorunu olan hastaların tedavisi için müziği kullanmanın yanı sıra müziği böcek sokması, kanama, ağrı ve konuşamama gibi hastalıklar için kullandıkları bilinmektedir (Ak, 2013; Karahan, 2006; Yapıjakis, 2009). Çin'de kötü ruhların bedenden uzaklaşması için müzik kullanılmasının yararlı olduğundan söz edilirken, Antik Mısır'da ameliyat öncesi hastaların güç kazanmaları için müzik dinletilmesi yararından bahsedilmiştir (Ak, 2013; Çoban, 2020). Afrika'da yer alan ilkel kabilelerde doktorlar, hastaların iyileştirilmesi için bedene girmiş olan kötü ruhun sesinin ve şarkısının bulunması gerektiğinden söz etmektedirler. Günümüzde hala bu müzik terapi ritüelinin bazı kabilelerde devam ettiği bilinmektedir (Ak, 2013). Konfüçyüs'e göre bir insanın cesur, kibar, ahlaklı, etik kurallara uyumlu, hoşgörülü ve saygılı olmasında da müziğin etkisi bulunmaktadır (Güç, 2001; Li, 2015).

Orta Çağ'da Avrupa'da Hristiyan din adamları müziğin şeytanın bir aracı olduğunu insanları dünyaya bağlayarak günah işlemelerini kolaylaştırdığını ifade ederken, ilerleyen yıllarda bu yaklaşım değişmiş insanların rahatlamaları için müzik eşliğinde dans etmelerinin yararlı bir aktivite olduğu belirtilmiştir (Ak, 2013; Leaver, 2006; Midelfort, 2000). Aynı dönem içerisinde Türk-İslam coğrafyasında müzik önemli bir yer tutmakta, müzik terapisti Raudnitz psikoz hastalarını müzik eşliğinde tedavi etmektedir (Sezer, 2019; Akt. Uçaner ve Öztürk, 2009).

Doğan (2006)'ın belirttiğine göre Amerika'da müziğin iyileştirici etkisini belirten Dr. Willer Van'dır. Dr. Wall müziğin insan ruhunda sakinleştirici etkisi olduğunu düşündüğünü belirtmiş, hastane ve hapishanede yaptığı çalışmalarla dikkat çekmiştir. Ünlü nörolog Pinel

ise klinikte müziğin kullanılmasının öneminden söz etmiş akıl hastanesinde moral tedavisi için müziğin kullanılmasını sağlamıştır (Sezer, 2019). Ayrıca İkinci Dünya Savaşı'nda yaralanan askerlerin tedavi edilmesinde müzikle tedavi yöntemi kullanıldığı, ilk olarak 1994 yılında Michigan State Üniversitesinde Lisanslı müzik terapi programı başladığı bildirilmektedir (Ak, 2013; Gençel, 2006).

2.3.Türklerde Müzik Terapi

Tarihçi ve müzikologların araştırmalarına göre Türkler müziğin kullanımına 6000 yıl öncesinde Orta Asya'da iyi ruhları çağırdığına, kötü ruhları kovduğuna inanılan kopuz ve saz gibi çalgıları kullanarak başlamışlardır. Sözü geçen çalgıların Tanrı ile iletişim kurma, hasta bireyleri tedavi etme ve dinsel törenleri yönetmede kullanıldığı bilinmektedir (Ak, 2013; Gençel, 2006). Müziği özellikle iyileştirici olarak kullanmada baksı ve şair olarak bilinen kişilerin kullandıkları da belirtilmektedir (Çak ve Özcan, 2018). Farabi, İbn-i Sina ve Zekeriya Er-Razi müziğin etkisini inceleyerek müziğin tedavi edici olarak nasıl kullanılacağı ile ilgili araştırmalar yapmışlardır (Sabry ve Vohra, 2013). Ayrıca Farabi “*Musiki- ul - Kebir*” adlı eserinde, Türk müziği makamlarının insanı nasıl etkilediğine dair araştırma sonuçlarını aktarmıştır. Farabi'ye göre;

- **Rast Makamı:** Neşe ve huzur,
- **Rehavi Makamı:** Sonsuzluk fikri,
- **Küçek Makamı:** Hüzün hissi,
- **Büzürk Makamı:** Korku hissi,
- **İsfahan Makamı:** Hareket kabiliyeti ve güven hissi,
- **Neva Makamı:** Ferahlık hissi,
- **Uşşak Makamı:** Gülme hissi,
- **Zirgüle Makamı:** Uyku,
- **Saba Makamı:** Cesaret,
- **Buselik Makamı:** Kuvvet,
- **Hüseyni Makamı:** Rahatlık ve

- **Hicaz Makamı:** Alçak gönüllülük hissi vermektedir.

Anadolu’da müzikle tedavi alanında kurulan ilk kurum şifahanelerdir. İlk şifahane Nureddin Hastanesi iken müzikle tedavi 1206 yılında kurulan Kayseri Gevher Nesibe Hastanesi’nde başladığı belirtilmektedir (Gençel, 2006; Güler, 2016). İlerleyen süreçte İstanbul’daki Fatih Darüşşifası ve Edirne’deki Bayezid Külliyesi’nin, müzikle tedavinin uygulandığı önemli kurumlar arasında yer aldığı bilinmektedir. Edirne’deki Bayezid Külliyesi akıl ve ruh sağlığı bozulmuş hastaların müzikle tedavi edildiği ve su sesi dinletildiği bir merkeze dönüşmüştür (Gençel, 2006).

Ülkemizde müzik terapinin kullanılması ile ilgili çalışmalar yapmak amacıyla birden çok grup ve dernek kurulmuştur. Bunlardan ilki dünyaca ünlü müzikolog, psikolog, sosyolog ve tasavvuf üstadı Rahmi Oruç Güvenç tarafından 1976 yılında kurulan **TÜMATA** (Türk Musikisini Araştırma ve Tanıtma) adlı müzik grubudur. Psikiyatrist Adnan Çoban öncülüğünde 2005 yılında **TÜTEM** (Türk Tedavi Musikisi Uygulama ve Araştırma), 2006 yılında **Darüşşifa Müzik Araştırma ve Uygulama Topluluğu**, 2013 yılında Üsküdar Üniversitesi bünyesinde **MÜTEM** (Müzik Terapi Uygulama ve Araştırma Merkezi), 2014 yılında ise **MÜZTED** (Müzik Terapi Derneği) kurulmuştur (Tutu ve Küçükbebe, 2015; www.darussifa.com.tr Erişim Tarihi: 9. 07.2022).

Türkiye’de akademik bir programı bulunmamaktadır. Ancak **GETAT** (Geleneksel ve tamamlayıcı tıp uygulamaları) müzik terapisi sertifikası, 2016 yılında yürürlüğe giren Sağlık Bakanlığı Sertifikalı Eğitim Yönetmeliği kapsamına dahil edilmiştir (<https://shgm.saglik.gov.tr/> Erişim Tarihi: 09.07.2022).

2.4. Müzik Terapi ve Hemşirelik

Modern hemşireliğin kurucusu olan Florence Nightingale’in Kırım savaşında yaralı askerlerin ağrılarını gidermek amacıyla flüt ve ses melodilerini hemşirelik girişimi olarak kullandığı bilinmektedir. Nightingale müziğin iyileştirici bir etkisinin olabilmesi için gerekli çevre şartlarının hemşirenin kontrolünde olduğunu dolayısıyla da hemşirenin kişiye rahat ve iyileştirici bir ortam oluşturmak amacıyla müzikten faydalanabileceğini belirtmektedir (McCaffrey ve Locsin, 2002).

Müzik terapisi Hemşirelik Girişimlerinin Sınıflandırılması (NIC) bakımından bir hemşirelik uygulaması olarak kabul edilmektedir (Johnson ve diğerleri, 2012). Ancak ülkemizde psikiyatri hemşirelerinin alternatif terapileri uygulamaları ile ilgili sınırlı sayıda çalışma bulunmaktadır. Hemşirelerin sertifika programlarına katılarak müziği farmakolojik olmayan yöntem olarak bakıma dahil etmeleri ve ders müfredatına müzik uygulamaları ile ilgili derslerin eklenmesi önerilmektedirler (Gürkan ve Bilge, 2006; Sazak ve diğerleri, 2021).

Literatür incelendiğinde koroner kalp hastalığı olan hastalarda müziğin etkisini incelemiş olduğu çalışmada; müziğin hastaların kaygılarını azaltmada olumlu bir etki yaptığı saptanmıştır. Ayrıca müziğin kardiyak ameliyatlardan sonrasında hastaların uyku kalitesini de olumlu yönde etkilediği kalp atış hızını, solunum hızını ve sistolik kan basıncını seviyesini düşürdüğü belirtilmektedir (Bradt ve diğerleri, 2013). Müzik terapinin maliyetinin az olması, kolay ulaşılır olması ve teknik bir kaynak gerektirmemesi nedeniyle kardiyak hastalarının bakımında hemşirelik girişimi olarak kullanılması önerilmektedir (Nilsson, 2011).

Psikiyatri hemşirelerinin özellikle Alzheimer hastaları ile şizofreni tanılı hastalara sundukları bakım ve tedavi hizmeti sırasında müzik terapi kullanmalarının hastalıkların olumsuz etkilerini azaltmada iyi bir yöntem olduğu ifade edilmektedir (Fındıkoğlu, 2015; Lök ve Bademli, 2021). Bir başka çalışmada ise hastaların hastane de kaldıkları süre boyunca kaygılarını azaltmada, ameliyat öncesi ve sonrası stresli durumu yönetmede yan etkisi bulunmayan müzik terapinin hemşirelik bakımının rutin bir parçası olarak kullanılması tavsiye edilmiştir (Evans, 2002). En sık olarak yoğun bakım ünitelerinde müziğin kullanılması önerilmektedir (İmseytoğlu ve Yıldız, 2012; Uyar ve Korhan, 2011). Ayrıca evde bakım hizmeti verilen hastaların da müziğin iyileştirici etkisini kullanmada uygun bireyler oldukları belirtilmektedir (Ak, 2013; Demirdağ, 2021).

2.5. İntihar

İntihar, bireyin toplumsal veya ruhsal nedenlerle kendi hayatını sonlandırması olarak tanımlanmaktadır (TDK, 2022). İntihar girişiminde bulunan bireyin intiharı en az iki ile üç kez düşündüğü ve ilk bir yıl içerisinde intihar girişiminde bulundukları belirtmektedir. İntihar yaşamın herhangi bir zaman diliminde meydana gelebilmektedir (Sinyor ve diğerleri,

2017). İntihar girişimi ise bireyin intihar etme amacı olmadan kendine zarar verme davranışı olarak tanımlanmaktadır. Bireyin hayatını sonlandırmak ile ilgili plan yapması, bu doğrultuda hareket etme niyetinde olması, *aktif intihar düşüncesi* olarak tanımlanırken; herhangi bir plan veya niyet olmadan ölüm veya ölmeyi istemesi ise *pasif intihar düşüncesi* olarak tanımlanmaktadır (Nock ve diğerleri, 2008; Turecki ve Brent, 2016).

Dünya Sağlık Örgütü verilerine göre; her yıl yaklaşık olarak 800.000 kişinin intihar ederek hayatlarını son vermektedir. Dünyada 15-29 yaş arası bireylerin en sık ikinci ölüm nedeni intihardır. İnsanların sıklıkla kullandıkları intihar etme yöntemleri; kendini asma, zehirlenme ve ateşli silah ile yaşamını sonlandırma biçimindedir. İntiharı önlemede alınacak tedbirlerin başında riskli grupların belirlenmesi bulunmaktadır. Sonrasında bireylerin kendine zarar verebilecekleri araçlara erişiminin kısıtlanması, medyanın bu alanda bilgilendirici eğitimler vermesi ve yaşam beceri programlarının hazırlanması önemli girişimlerdir (WHO, 2019).

İntiharın risk faktörleri arasında uygunsuz medya kullanımı, travmatik olaylar yaşama, istismara maruz kalma, sosyal destek yetersizliği, alkol ve madde kullanımı, umutsuzluk, aile de intihar öyküsünün bulunması ile biyolojik faktörler olduğu ifade edilmektedir (Turecki ve Brent, 2016).

Klonsky ve May (2014), intiharı düşünen çoğu kişinin intihar girişiminde bulunmadığını, hangi düşüncelerin risk faktörü olabileceğinin bilinmesinin müdahale için daha önemli olduğunu ve intihar düşüncesinin intihar girişimi için bir süreç olduğunu *üç aşama teorisi* ile açıklamaktadırlar. Üç Aşama Teorisine göre ilk adım intihar düşüncesinin oluşması ve ardından ağrı ifadesinin olmasıdır. İntihar düşüncesi için ağrının tek başına yeterli olmadığını umutsuzluğun da gerekli olduğunu özellikle hem ağrı hem de umutsuzluk olması durumunun intihar düşüncesi doğuracağını savunmaktadırlar. İkinci aşama ise düşüncelerin yoğun veya orta düzeyde olmasıdır. Bireyin acı ve umutsuzluk durumunda dahi olsa bağlılık duygusunun olması hayata karşı anlam ve amaç yüklediğinden intihar düşüncesini azaltacak önemlidir denilmektedir. Üçüncü aşama düşünceden eyleme geçiş sürecidir. Bu aşamada ise; bireyin yaşamı sonlandırma isteği gerçekleşmiş ise bu isteğine göre hareket edip etmeyeceği söz konusudur. Ancak bireyin yoğun intihar düşüncesinin bulunmasına karşın intihar girişimini gerçekleştirmesinin zor olduğu bildirilmekte genetik yatkınlık, ağrıya dayanma gücünün azlığı, korku ve ölümle ilgili deneyimlerin intihar eylemini desteklediği belirtilmektedir (Klonsky ve May, 2015).

2.6. Umutsuzluk

Umutsuzluk; TDK'a göre umutsuz olma durumu, ümitsizlik olarak ifade belirtilmektedir (TDK). Umutlu kişi hedeflerine ulaşmada uygulayacağı planların başarılı olabileceğini düşünme söz konusu iken, umutsuzlukta başarısızlık beklentisi bulunmaktadır. Umutsuzluğun bir sonucu olarak bireyde olumsuz değişimler meydana gelmekte ve bunlardan birinin de intihar eğilimi olabileceğini belirtmektedir (Çalışkan ve Mencik, 2017).

Yapılan çalışmalar incelendiğinde umutsuzluğun intihar düşüncesi için önemli bir yordayıcı olduğu, depresyon ve intihar eğilimi arasındaki ilişkinin intihar ve umutsuzluk arasındaki ilişkiye bağlı olduğu ve umutsuzluğun intihar düşüncesine aracılık ettiği sonuçları elde edilmiştir (Dyer ve Kreitman, 1984; Esposito ve diğerleri, 2003; Groholt ve diğerleri, 2006; Sayar ve diğerleri, 2004; Smith ve diğerleri, 2006; Wolfe ve diğerleri, 2019).

2.7. İntihar, Umutsuzluk ve Hemşirelik

İntihar girişiminde bulunan bireylerin bakımında sağlık ekibinin üyesi olan hemşireler aktif görevli olup eğitici ve danışmanlık rollerini kullanmaktadırlar. Ayrıca hemşirelerin, intihar risk faktörlerini belirlemede, önlemede ve hastalara yönelik gözlemlerini rapor etmede önemli sorumlulukları bulunmaktadır (Çetinkaya ve Gözen, 2016; Temel, 2009).

NANDA göre umutsuzluk hemşirelik tanısı olarak sınıflandırılmaktadır ve hastaların tedaviye uyumunun artırılması, etkili baş edebilme yöntemlerinin öğretilmesi, motivasyon ve depresyon belirtisi açısından değerlendirilmesinde de hemşirelerin önemli rolleri olduğu belirtilmektedir (Arslantaş ve diğerleri, 2010). Şayet intihar konusunda hemşirelerin yeterli bilgi ve deneyimleri yoksa bilgi ve tutum eksikliklerinin eğitim ile kaldırılabilirliği ifade edilmektedir (Öztürk ve Hiçdurmaz, 2020).

Son zamanlarda medyada da sıklıkla müzik dinleyerek intihar eden gençlere rastlandığı, 15-29 yaş arası ölümlerin ikinci nedeninin intihar olduğu ve genç bireylerin boş zamanlarında en fazla yaptıkları aktivitenin müzik dinleme olduğu (Rentfrow ve Gosling, 2003; WHO, 2019) bilgisine ek olarak ülkemizde hemşirelik öğrencilerinin dinledikleri

müzik türü ile intihar düşüncesi arasındaki ilişkiyi inceleyen çalışmanın bulunmadığı göz önüne alındığında mevcut çalışmanın literatüre katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

2.8. Uluslararası Araştırmalar

Konu ile ilgili yapılan literatür incelendiğinde özellikle rock ve rap müzik türünü tercih edenlerin saldırganlık düzeylerinin daha fazla olduğunu saptadıkları (Devlin ve Seidel; 2009), heavy metal ve rap müzik dinleyen üniversite öğrencilerinin diğer müzik türlerini dinleyen akranlarına göre daha fazla agresif eğilimlere sahip olduklarının belirlendiği (Rubin ve diğerleri, 2001), intihar riskinin heavy metal müzik dinlemeyi tercih eden bireylerde daha yüksek olduğunu belirtildiği (Pimentel ve diğerleri, 2009) görülmektedir.

Benzer şekilde Scheel ve Westefeld'in lise öğrencilerinde heavy metal müzik tercihi ve intihar eğilimi ilişkisi konulu çalışmalarının sonucuna göre; heavy metal müzik dinleyen öğrencilerin yaşamak için daha az güçlü nedenlerinin olduğunu ifade etikleri ve intihar düşüncelerinin özellikle kadın öğrencilerde daha fazla olduğu bildirilmiştir (Scheel ve Westefeld, 1999). Aalbers ve arkadaşları müzik terapinin depresyon belirtilerini ve anksiyete düzeylerini azalttığı belirtilmektedir (Aalbers ve diğerleri, 2017). Chen ve arkadaşları genç bireylerle yapmış oldukları çalışmada, müzik dinlemenin stresi giderdiğini saptarken benzer şekilde Witte ve arkadaşları tarafından yapılmış çalışmada da müziğin stresle baş etmede olumlu bir etkisinin olduğunu belirtilmektedir (Chen ve diğerleri, 2019; Witte ve diğerleri, 2022).

Müzik terapinin hastalarla kullanımı ile ilgili çalışmalara bakıldığında, ameliyat sonrası müzik terapi uygulanan deney grubunun kontrol grubuna göre kan basıncı, nabız ve ağrı puanlarının daha iyi olduğu ve hastaların psikolojik kaygılarının anlamlı düzeyde azaldığı sonucuna ulaşılmıştır (Qin, 2019). Lepage ve arkadaşları yaptıkları çalışmada ameliyat öncesi müzik dinletilen hastaların daha az sakinleştirici ilaca ihtiyaç duyduklarını saptamışlardır (Lepage ve diğerleri, 2001)

Giordano ve arkadaşlarının İtalya'da COVID-19 tanılı hastalarla çalışan sağlık personellerine uyguladıkları beş haftalık müzik terapi sonucunda katılımcıların yorgunluk, üzüntü, korku ve kaygı seviyelerinde belirgin düzeyde azalma olduğu belirlenmiştir (Giordano ve diğerleri, 2020)

2.9. Ulusal Araştırmalar

Ülkemizde çocuk ve gençlerle yapılmış olan çalışmalar incelendiğinde, Uluçay (2018) lise öğrencilerinin tercih ettikleri müzik türlerinin şiddet eğilimlerine etkisini incelemiş, arabesk müzik dinlemeyi tercih eden öğrencilerin şiddet eğilimlerinin daha yüksek olduğunu belirlemiştir. Yurteri ve Akdemir (2019)'ın otizm spektrum bozukluğu olan çocuklar ile yapılmış oldukları çalışmada; müzik terapi uygulanan çocukların ilişki kurma, dil becerileri, yaşam kalitelerinde ve otistik belirtilerinde olumlu yönde anlamlı farklılıklar olduğu saptanmıştır.

Hastalarla yapılmış olan çalışmalara bakıldığında ise Fındıkoğlu (2015)'nın Psikiyatri kliniğinde şizofreni hastaları ile yapılmış olduğu çalışmada; hastalara üç gün ara ile toplamda beş seans ve her seansta 30 dakika süreyle Buselik makamındaki eserler canlı müzik yapılarak dinletilmiş hastalarda şizofreninin hem negatif hem de pozitif belirtilerinde azalma olduğu belirlenmiştir. Gökalp (2015), 65 yaş üstü kanser hastalarına yedi gün süreyle müzik terapi seansları uygulamış çalışma sonucunda hastaların uyku kalitesinin arttığını ve anksiyete düzeylerinin azaldığını saptamıştır. Müzik dinletmenin yoğun bakım hastalarının ağrı, anksiyete, uyku kalitesi ve konfor düzeylerini olumlu yönde etkilediği ifade edilmektedir (Sazak ve diğerleri, 2021). Gebelerle yapılan bir başka çalışmada ise anne adaylarına müzik dinletisi yapılmış olan grupta NST (Non-Stress Test) işlemi sırasında müzik dinletilmeyen gruba göre daha olumlu duygu ifade ettikleri ve kaygı düzeylerinin azaldığı belirlenmiştir (Soylu, 2020).

3. GEREÇ VE YÖNTEM

3.1.Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, hemşirelik öğrencilerinin dinledikleri müzik türleri ile intihar düşüncesi ve umutsuzluk düzeyleri arasındaki ilişkiyi belirlemektir.

3.2. Araştırmanın Tipi

Araştırma, analitik- kesitsel bir çalışmadır.

3.3. Araştırmanın Yeri ve Zamanı

Araştırma Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi'nde öğrenim gören öğrencilerle Şubat 2021- Ocak 2022 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir.

3.4. Araştırmanın Evren ve Örneklemi

Araştırmanın evrenini Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Hemşirelik Fakültesinde öğrenim gören 600 hemşirelik öğrencisi oluşturmuştur. Araştırmanın örneklem büyüklüğü evreni bilinen örneklem hesaplama formülü ile hesaplanmış (Saka, 2004) ve örneklem sayısı 235 öğrenci olarak bulunmuştur. Çalışmanın % 95 güven aralığında %5 hata payı ile olası kayıplar göz önüne alınarak % 20 fazla alınması planlanmış örneklem büyüklüğü 282 öğrenci olarak hesaplanmıştır ancak eksik formlar araştırma dışı bırakıldığı için çalışma 240 öğrenci ile tamamlanmıştır.

Formülü:

$$n = Nt^2 \cdot p \cdot q / d^2 (N-1) + t^2 p \cdot q$$

$$n = 600 \cdot (1,96)^2 \cdot 0,50 \cdot 0,50 / (0,04)^2 \cdot 559 + (1,96)^2 \cdot 0,50 \cdot 0,50$$

n= 235 olarak hesaplanmıştır.

3.5. Araştırmaya Alınma Kriterleri

- 2020-2021 eğitim öğretim yılında Hemşirelik bölümü öğrencisi olmak

3.6. Araştırmadan Çıkarılma Kriterleri

- Veri toplama formlarının eksik doldurulması

3.7. Veri Toplama Araçları

Veriler, Kişisel Bilgi Formu, İntihar olasılığı ölçeği (İÖÖ) ve Beck Umutsuzluk Ölçeği (BUÖ) ile elde edilmiştir.

Kişisel Bilgi Formu: Araştırmacı tarafından hazırlanan öğrencilerin sosyo-demografik özellikleri ve dinlemeyi tercih ettikleri müzik türleri ile ilgili 14 soruluk formdur (Ek-3).

İntihar Olasılığı Ölçeği (İÖÖ): Cull ve Gill (1990) tarafından ergen ve yetişkinlerde intihar olasılığını belirlemek amacıyla geliştirilmiş olup 36 maddeden oluşan 4'lü likert tipi puanlama sistemine sahip bir ölçektir. Ölçekten alınacak puan aralığı 36-144 olup puanın yüksek olması *intihar düşüncesinin yüksek olduğu anlamına* gelmektedir. İntihar Olasılığı Ölçeği dört alt boyuttan oluşmaktadır. Bunlar; *umutsuzluk* (5., 12., 14., 15., 17., 19., 23., 28., 29., 31., 33. ve 36. maddeler), *intihar düşüncesi* (4., 7., 20., 21., 24., 25., 30. ve 32. maddeler), *kendini olumsuz değerlendirme* (2., 6., 10., 11., 18., 22., 26., 27. ve 35. maddeler) ve *düşmanlık* (1., 3., 8., 9., 13., 16. ve 34. maddeler)'tir. Ölçeğin Türkçe geçerlilik güvenirliğini 1993 yılında Eskin yapmış ve güvenirlik katsayısı 0,95 ve iç

tutarlılık katsayısının ise 0.89 olduğu belirtilmiştir. Bu ölçekte 2, 6., 7., 10., 11., 18., 20., 21., 22., 24., 25., 26., 27., 30., 32., 35. ve 36. maddeler ters olarak puanlanmaktadır (Atlı ve diğerleri, 2009; Şahin ve diğerleri, 2008). Bu çalışmada İntihar Olasılığı Ölçeğinin cronbach alfa güvenirlik katsayısı 0,90 olarak bulunmuştur (Ek-4).

Beck Umutsuzluk Ölçeği (BUÖ): Beck ve arkadaşları tarafından 1974 yılında kişinin geleceğe yönelik umutsuzluk düzeyini belirlemek amacıyla geliştirilmiştir. BUÖ, 20 madde içermekte ve evet/hayır olarak cevaplanmaktadır. Ölçekteki 20 maddenin; 11 maddesi (2, 4, 7, 9, 11, 12, 14, 16, 17, 18. ve 20.) evet seçeneği olarak, 9 maddesi (1.,3.,5.,6.,8.,10.,13.,15. ve 19.) ise hayır seçeneği olarak hazırlanmıştır. Ölçeğin puanlanması ise eşleşen yanıtlarına 1, eşleşmeyen yanıtlarına 0 puan verilerek yapılmaktadır. Ölçek puan aralığı 0-20 arasında olup, puanın yüksek olması umutsuzluk düzeyinin de yüksek olduğu anlamına gelmektedir. Beck Umutsuzluk Ölçeği üç alt boyuttan oluşmaktadır. Bunlar; *gelecekle ilgili duygular* (1.,6.,5.,10.,13.,15.,19. maddeler), *motivasyon kaybı* (2.,3.,9.,11., 12.,16.,17.,20. maddeler) ve *gelecek ile ilgili beklentiler* (4.,7.,8.,14.,18. maddeler) biçimindedir (Beck ve diğerleri, 1974). Türkçe geçerlilik güvenirliliği Seber ve arkadaşları tarafından yapılmış olup cronbach alfa katsayısı 0.86 olarak ve madde-test korelasyonu katsayısı .07 ile .71 arasında bulunmuştur (Seber ve diğerleri,1993). Bu çalışmada Beck Umutsuzluk Ölçeği cronbach alfa güvenirlik katsayısı 0.90 olarak bulunmuştur (Ek-5).

3.8. Verilerin Toplanması

Çalışmanın yapıldığı sürede COVID-19 Pandemisi olması nedeniyle veri toplama formları araştırmacılar tarafından çevrimiçi/online formata dönüştürülerek hazırlanmıştır. Formlar Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi öğrencilerine Fakülte Dekanlığı'ndan yazılı izin alındıktan sonra çevrimiçi/online olarak uygulanmıştır. Öğrencilere anket öncesi çalışma ile ilgili ön bilgilendirme yazılı ve sözlü olarak yapılmıştır. Formları tamamlamak yaklaşık olarak 20 dk sürmüştür. Tamamlanan anketler araştırmacının çevrimiçi/online sisteminde toplanmıştır.

3.9. Araştırmanın Etik Boyutu

Çalışmanın verilerini toplama işlemine başlamadan önce Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Girişimsel Olmayan Klinik Araştırmalar Etik Kurul Onayı (Ek-1) ve Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dekanlığı'ndan çalışma yapılması için kurum izni alınmıştır (Ek-2).

Öğrencilere verdikleri bilgilerin araştırma dışında kullanılmayacağı, araştırmaya katılımın gönüllülük esasına dayandığı, araştırmanın yapılma gerekçesi, formların herhangi bir aşamasında araştırmadan kendi istekleriyle ayrılacakları konularında sözlü ve yazılı açıklama yapılmıştır. Çalışma boyunca “gizlilik ilkesine” uyulmuştur.

3.10. Verilerin Değerlendirilmesi

Verilerin değerlendirilmesinde SPSS 21.0 (Statistical Package for the Social Sciences) paket programından yararlanılarak verilerin frekans dağılımına ve korelasyon analizine bakılmıştır. Anlamlılık düzeyi $p < 0,05$ olarak alınmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde; tanımlayıcı istatistiksel analizler ile (aritmetik ortalama, standart sapma, sıklık, yüzdelik) normal dağılımlarına bakılmış Kolmogorov-Smirnov testi ile anlamlılık düzeyi hesaplanmıştır. Normal dağılım gösteren değişkenler Student t-testi ve Anova testi ile analiz edilirken normal dağılım göstermeyen karşılaştırmalarda Mann Whitney U ve Kruskal Wallis testi kullanılmıştır.

3.11. Araştırmanın Sınırlılıkları

Araştırma, çalışmanın yapıldığı Hemşirelik Fakültesi'nde öğrenim gören öğrencilerle sınırlıdır ve araştırma sonuçları genellenemez.

4. BULGULAR

Bu bölümde toplanan verilerin analizi sonucunda elde edilen bulgulara yer verilmiştir.

Tablo 1. Öğrencilerin tanıtıcı özelliklerine göre dağılımı (n=235).

Tanıtıcı Özellikler			
	$\bar{X} \pm SS$	Min.	Maks.
Yaş	20,55 $\pm$ 1.41	18,00	26,00
		n	%
Cinsiyet			
Kadın		179	76,2
Erkek		56	23,8
Sınıf Düzeyi			
1. sınıf		65	27,7
2.sınıf		59	25,1
3.sınıf		49	20,9
4.sınıf		62	26,4
Mezun Olunan Lise Türü			
Anadolu Lisesi		152	64,7
Meslek Lisesi		53	22,6
Fen Lisesi		30	12,8

Tablo 1’de öğrencilerin tanıtıcı özelliklerinin dağılımı gösterilmiştir. Araştırmaya katılan öğrencilerin yaş ortalaması ($\bar{X}=20,55 \pm 1.41$), olup en küçük öğrenci 18, en büyük öğrenci 26 yaşındadır. Öğrencilerin %76,2’si kadın, %27,7’si ise 1. sınıfta öğrenim görmekte iken %64,7’si ise Anadolu Lisesi’nden mezun olduğu belirlenmiştir

Tablo 2. Öğrencilerin sosyo-demografik özelliklerine göre dağılımı.

Sosyo-Demografik Özellikler	n	%
Anne Eğitim Düzeyi		
Okur-yazar değil\Okur-yazar	41	17,4
İlköğretim	147	62,6
Lise	26	15,3
Üniversite ve üstü	11	4,7
Baba Eğitim Düzeyi		
Okur-yazar değil\Okur-yazar	4	1,7
İlköğretim	146	62,1
Lise	51	21,7
Üniversite ve üstü	34	14,5
Aile Tipi		
Çekirdek aile	197	83,8
Geniş aile	27	12,3
Diğer;	11	3,8
Gelir Düzeyi		
Gelir giderden az	63	26,8
Gelir gidere denk	152	64,7
Gelir giderden fazla	20	8,5
Sosyal Güvence Durumu		
Yok	58	24,7
Var	177	75,3
En Uzun Yaşanılan Bölge		
Marmara Bölgesi	15	6,4
Karadeniz Bölgesi	15	6,4
Ege Bölgesi	72	30,6
Akdeniz Bölgesi	45	19,1
İç Anadolu Bölgesi	29	12,3
Doğu Anadolu Bölgesi	21	8,9
Güneydoğu Anadolu Bölgesi	38	16,2

Tablo 2’de araştırmaya katılan öğrencilerin sosyo-demografik özelliklerine göre dağılımı bulunmaktadır. Öğrencilerin %62,6’sının annesi, %62,1’inin babası ortaöğretim mezunudur, öğrencilerin %83,8’i çekirdek aileye sahiptir, %64,7’si gelir durumunu gelir gidere denk olarak ifade etmektedir. Ayrıca öğrencilerin %75,3’ünün sosyal güvencesinin bulunduğu ve %30,6’sının en uzun süre ege bölgesinde yaşadıkları saptanmıştır.

Tablo 3. Öğrencilerin müzik ile ilgili özelliklerinin dağılımı.

Müzik ile İlgili Özellikler	n	%
Günlük Müzik Dinleme Süresi		
0-1 Saat	103	43,8
2-3 Saat	75	31,9
4-5 Saat	36	15,3
6 saat ve üzeri	21	8,9
Dinlemeyi Tercih Ettikleri Müzik Türü		
Pop Müzik	108	46,0
Arabesk Müzik	24	10,2
Hiphop/Rap	58	24,7
Türk Halk/Sanat Müziği	17	7,2
Klasik Müzik	28	11,9
Müzik Dinlemeyi Tercih Etme Zamanı		
Kötü hissettiğim zamanlarda	66	28,1
Mutlu olduğum zamanlarda	21	8,9
Günlük işleri yaparken	43	18,3
Her zaman	22	9,4
Boş zamanlarda	83	35,3

Tablo 3’te araştırmaya katılan öğrencilerin müzik ile ilgili özelliklerine göre dağılımı verilmiştir. Öğrencilerin %43,8’i müzik dinleme süresini 0-1 saat olarak belirtmiş olup, %46’sı en çok pop müzik dinlemeyi tercih ettiklerini ifade etmişlerdir. Öğrencilerin %35,3’ü ise boş zamanlarında müzik dinlediklerini açıklamışlardır.

Tablo 4. Öğrencilerin tercih ettikleri müzik türleri ile sosyo-demografik özellikleri arasındaki ilişkinin dağılımı.

	Pop Müzik %	Arabesk Müzik %	Hiphop/Rap Müzik %	Türk Sanat Müziği %	Klasik Müzik %
Cinsiyet					
Kadın	54,74	8,93	18,43	6,14	11,73
Erkek	17,85	14,28	44,64	10,71	12,49
Dinleme Süresi					
0-1 Saat	57,28	10,67	13,59	7,76	10,67
2-3 saat	41,33	10,66	26,66	7,99	13,33
4-5 saat	38,88	11,11	33,33	2,77	13,88
6 saat ve üzeri	19,04	4,76	57,14	9,52	9,52
Müzik Dinlemeyi Tercih Etme Durumu					
Kötü hissettiğimde	46,96	12,12	22,72	6,06	12,12
Mutlu hissettiğimde	61,90	9,52	19,04	4,76	4,76
Günlük işleri yaparken	53,88	9,30	20,33	2,32	13,95
Her zaman	44,45	13,63	31,81	9,09	0,0
Boş zamanlarda	37,34	8,43	27,71	10,84	15,66

Tablo 4 incelendiğinde öğrencilerin tercih ettikleri müzik türleri ile sosyo-demografik özellikleri arasındaki dağılım görülmektedir. Kadın öğrencilerin en fazla pop müzik dinlemeyi tercih ettikleri (%54,74), erkek öğrencilerin ise en fazla hiphop/rap müzik türünü tercih ettikleri (%44,64) tespit edilmiştir.

Tablo 5. Öğrencilerin intihar olasılığı ölçeği ile Beck umutsuzluk ölçeği puan ortalamalarının dağılımı.

	N	$\bar{X}$	Ss	Min.	Max.
İntihar Olasılığı Ölçeği Toplam Puan	235	74,26	15,43	44,00	133,00
Beck Umutsuzluk Ölçeği Toplam Puan	235	6,05	5,13	0,00	20,00

Tablo 5'te öğrencilerin İntihar Olasılığı Ölçeği ile Beck Umutsuzluk Ölçeği puan ortalamalarının dağılımı gösterilmiştir. Öğrencilerin İntihar Olasılığı Ölçeği (İÖÖ) toplam puan ortalaması ($\bar{X}=74,24\pm15,43$) iken Beck Umutsuzluk Ölçeği (BUÖ) toplam puan ortalaması ($\bar{X}=6,05\pm5,13$) olarak saptanmıştır.

Tablo 6. Öğrencilerin sosyo-demografik özelliklerine göre intihar olasılığı ölçeği toplam puan ortalamalarının karşılaştırılması.

Sosyo-Demografik Özellikleri		N	$\bar{X}$	Ss	SD	tF	P
Cinsiyet	Kadın	179	72,48	15,10	233	-3,231	0,001‡
	Erkek	56	79,96	15,20			
Yaş	≤ 20	118	76,02	15,3	233	1,766	0,079‡
	> 20	117	72,48	15,4			
Sınıf	1.sınıf	65	76,86	16,83	3	2,204	0,088§
	2.sınıf	59	74,98	12,67			
	3.sınıf	49	75,14	16,48			
	4.sınıf	62	70,16	14,96			
Mezun Olunan Lise	Anadolu Lisesi	152	75,65	15,65	2	1,891	0,153§
	Meslek Lisesi	53	71,05	15,24			
	Fen Lisesi	30	72,90	14,08			

P‡ Bağımsız örneklem t-testi

P§ One-way Anova

Tablo 6 incelendiğinde araştırmaya katılan öğrencilerin sosyo-demografik özelliklerine göre İÖÖ toplam puan ortalamalarının dağılımı gösterilmiştir. Araştırmaya katılan öğrencilerin cinsiyet ve İÖÖ toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel açıdan

anlamli farklılık olduğu bulunmuştur ($p<0,05$). Öğrencilerin cinsiyetlerine göre dağılımına bakıldığında erkek öğrencilerin ($\bar{X}=79,96$), kadın öğrencilerden ($\bar{X}=72,48$) daha yüksek intihar düşüncesinin olduğu tespit edilmiştir. Öğrencilerin yaş grubuna, sınıf düzeylerine ve mezun oldukları lise türüne göre İÖÖ toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel açıdan anlamli farklılık bulunmamıştır ($p>0,05$).

Tablo 7. Öğrencilerin sosyo-demografik özelliklerine göre İÖÖ toplam puan ortalamalarının karşılaştırılması.

Öğrencilerin Aile Özellikleri	n	$\bar{X}$	SS	SD	t /F /K	P
Anne Eğitim Durumu						
Okuryazar/okuryazar değil	41	74,26	17,15	3	0,678	0,566§
İlköğretim	147	75,12	15,05			
Lise	26	72,00	14,99			
Üniversite ve üstü	11	70,09	15,86			
Baba Eğitim Durumu						
Okur-yazar değil/okur-yazar	4	76,50	10,37	3	0,055	0,983§
İlköğretim	146	74,43	15,12			
Lise	51	74,01	17,12			
Üniversite ve üstü	34	73,64	15,11			
Gelir durumu						
Gelir giderden az	63	75,65	15,90	2	0,461	0,631§
Gelir gidere denk	152	73,96	15,56			
Gelir giderden fazla	20	72,20	13,02			
Sosyal Güvence Durumu						
Var	177	73,03	14,49	233	-2,141	0,033‡
Yok	58	78,00	17,60			
En Uzun Yaşanılan Bölge						
Marmara Bölgesi	15	81,13	16,30	6	1,252	0,281§
Karadeniz Bölgesi	15	76,46	17,95			
Ege Bölgesi	72	73,81	14,49			
Akdeniz Bölgesi	45	72,82	15,77			
İç Anadolu Bölgesi	29	69,37	12,10			
Doğu Anadolu Bölgesi	21	76,76	17,70			
Güneydoğu Anadolu Bölgesi	38	75,57	15,99			
Aile Tipi						
Çekirdek Aile	197	111,86		2	10,039	0.007
Geniş Aile	27	152,09				
Diğer (parçalanmış, dağılmış)	11	144,23				
İkili Karşılaştırma			1<2			

P‡ Bağımsız örneklem t-testi, P§ One-way Anova, K: Kruskall Wallis

Tablo 7’de araştırmaya katılan öğrencilerin sosyo-demografik özelliklerine göre İÖÖ toplam puan ortalamalarının dağılımı gösterilmiştir. Öğrencilerinin anne ve baba eğitim durumları göre İÖÖ toplam puanlar ortalamaları arasında istatistiksel açıdan anlamli farklılık bulunmamıştır ($p>0,05$). Araştırmaya katılan öğrencilerin gelir durumu ve en uzun

yaşadıkları bölgeye göre İÖÖ puanları arasında istatistiksel açıdan anlamlı farklılık bulunmamıştır ($p>0,05$).

Öğrencilerin ailenin sosyal güvence durumu ile İÖÖ puan ortalamaları arasında istatistiksel açıdan anlamlı farklılık bulunmuştur ($p<0,05$). Bu farklılık; sosyal güvence durumu olmayan öğrencilerin ($\bar{X}=78,00$), sosyal güvencesi olan öğrencilere göre ($\bar{X}=73,03$) intihar düşüncesinin daha yüksek olduğu bulunmuştur. Öğrencilerin aile tipi ile İÖÖ toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel açıdan anlamlı farklılık saptanmıştır ($p<0,05$). Farkı belirlemek için yapılan istatistiksel analiz sonucunda; geniş aile yapısına sahip öğrencilerin (152,09), çekirdek aile yapısına sahip olan öğrencilere (111,86) göre intihar düşüncesinin daha yüksek olduğu belirlenmiştir.

Tablo 8. Öğrencilerin müzik dinleme özelliklerine göre İÖÖ toplam puan ortalamalarının karşılaştırılması.

Müzik Dinleme Özellikleri	N	$\bar{X}$	SS	SD	F	P	İkili Karşılaştırma
Dinlenen Müzik Türü							
Pop müzik	108	72,25	15,85				
Arabesk Müzik	24	75,33	12,85	4	1,026	0,395§	
Hiphop/Rap	58	77,13	14,47				
Türk Halk/Sanat Müziği	17	73,88	17,52				
Klasik Müzik	28	75,35	16,31				
Günlük müzik dinleme süresi							
0-1 saat	103	71,75	14,83				
2-3 saat	75	74,37	15,45	3	3,141	0,026§	1<4
4-5 saat	36	76,52	13,93				
6 saat ve üzeri	21	82,28	18,20				
Müzik dinlemeyi tercih edilen durum							
Kötü hissettiğim zamanlarda	66	77,16	15,39				
Mutlu hissettiğim zamanlarda	21	66,80	16,41	4	2,233	0,066§	
Günlük işleri yaparken	43	71,62	13,49				
Her zaman	22	74,72	15,95				
Boş zamanlarda	83	75,08	15,55				

1= 0-1 saat, 2=2-3 saat, 3=4-5saat, 4= 6 saat ve üzeri

P§ One-way Anova

Tablo 8 incelendiğinde öğrencilerin müzik dinleme özelliklerine göre İÖÖ Toplam Puan ortalamalarının dağılımı gösterilmiştir. Araştırmaya katılan öğrencilerinin en çok dinlemeyi tercih ettikleri müzik türü ve en sık hangi zamanlarda müzik dinledikleri değişkenlerine göre İÖÖ toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel açıdan anlamlı farklılık bulunmamıştır ($p>0,05$). Elde edilen sonuçlara göre; en çok hiphop/rap dinlemeyi

tercih eden öğrencilerin ($\bar{X}=77,13$), 6 saat ve üzeri sürede müzik dinleyen öğrencilerin ($\bar{X}=82,28$) ve en sık kötü hissettiği zamanlarda müzik dinlemeyi tercih eden öğrencilerin ($\bar{X}=77,16$) intihar düşüncelerinin daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin günde müzik dinledikleri süre ile İÖÖ toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel açıdan anlamlı farklılık bulunmuştur ($p<0,05$). Farkı belirlemek için yapılan istatistiksel analiz sonucunda; 6 saat ve üzeri müzik dinleyen öğrencilerin ($\bar{X}=82,28$), 0-1 saat müzik dinleyen öğrencilere ($\bar{X}=71,75$) göre, İÖÖ toplam puan ortalamalarının daha yüksek olduğu belirlenmiştir.

Tablo 9. Öğrencilerin sosyo-demografik özelliklerine göre BUÖ toplam puan ortalamalarının karşılaştırılması.

Sosyo-demografik özellikler		N	$\bar{X}$	Ss	SD	t\F	P
Cinsiyet	Kadın	179	5,46	4,97	233	-3,161	0.002‡
	Erkek	56	7,91	5,24			
Yaş	≤ 20	118	6,51	4,99	233	1,398	0,163‡
	> 20	117	5,58	5,26			
Sınıf	1.sınıf	65	6,56	5,37	3	,817	0,486§
	2.sınıf	59	6,16	4,35			
	3.sınıf	49	6,28	5,61			
	4.sınıf	62	5,20	5,20			
Mezun Olunan Lise	Anadolu Lisesi ¹	152	6,63	5,19	2	6,380	0,002§
	Mesleki Liseler ²	53	3,88	4,14			
	Fen Lisesi ³	30	6,90	5,52			
İkili Karşılaştırma			1>2				
			3>2				

P‡ Bağımsız örneklem t-test

P§ One-way Anova

Tablo 9’da araştırmaya katılan öğrencilerin sosyo-demografik özelliklere göre BUÖ toplam puan ortalamalarının dağılımı gösterilmiştir.

Öğrencilerin cinsiyet ile BUÖ toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel açıdan anlamlı farklılık bulunmuştur ($p<0,05$). Elde edilen sonuçlara göre erkek öğrencilerin ($\bar{X}=7,91$), kadın öğrencilerden ($\bar{X}=5,46$) daha yüksek umutsuzluk düzeylerinin olduğu tespit edilmiştir. Öğrencilerin yaş grubuna ve sınıf düzeylerine göre BUÖ toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel açıdan anlamlı farklılık bulunmamıştır ($p>0,05$).

Öğrencilerin mezun oldukları lise ile BUÖ toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel açıdan anlamlı farklılık tespit edilmiştir ($p<0,05$). Farkı belirlemek için yapılan

istatistiksel analiz sonucunda; Anadolu Lisesi mezunu öğrenciler ($\bar{X}=6,63$) ile Mesleki Liseden mezun olan öğrenciler ($\bar{X}=3,88$) arasında ve Fen Lisesi mezunu öğrenciler ($\bar{X}=6,90$) ile Mesleki Liseden mezun olan öğrenciler ($\bar{X}=3,88$) arasında olduğu bulunmuştur.

Tablo 10. Öğrencilerin sosyo- demografik özelliklerine göre BUÖ toplam puan ortalamalarının karşılaştırılması.

Sosyo- demografik Özellikler	n	$\bar{X}$	SS	SD	t /F /K	P
Anne Eğitim Durumu						
Okuryazar/okuryazar değil	41	5,95	5,51			
İlköğretim	147	6,25	5,03	3	0,401	0,753§
Lise	36	5,75	5,63			
Üniversite ve üstü	11	4,63	3,50			
Baba Eğitim Durumu						
Okur-yazar değil/okur-yazar	4	4,75	2,50			
İlköğretim	146	6,10	5,35	3	0,100	0,960§
Lise	51	5,94	5,15			
Üniversite ve üstü	34	6,11	4,49			
Gelir durumu						
Gelir giderden az	63	6,85	5,65			
Gelir gidere denk	152	5,84	4,99	2	1,275	0,281§
Gelir giderden fazla	20	5,05	4,37			
Sosyal Güvence Durumu						
Var	177	5,94	4,91	233	-0,514	0,608‡
Yok	58	6,37	5,80			
En Uzun Yaşanılan Bölge						
Marmara Bölgesi ¹	15	10,00	6,26			
Karadeniz Bölgesi ²	15	7,20	5,30			
Ege Bölgesi ³	72	5,98	5,19			
Akdeniz Bölgesi ⁴	45	4,82	4,05	6	2,349	0,032§
İç Anadolu Bölgesi ⁵	29	5,03	4,50			
Doğu Anadolu Bölgesi ⁶	21	6,66	5,04			
Güneydoğu Anadolu Bölgesi ⁷	38	6,05	5,60			
İkili Karşılaştırma						
		1 >4				
		1 >5				
Aile Tipi						
Çekirdek Aile	197	113,82		1	4,805	0.090
Geniş Aile	27	142,59				
Diğer (parçalanmış, dağılmış)	11	132,45				

P‡Bağımsız örneklem t-testi, P§One-way Anova, K:Kruskall Wallis

Tablo 10'a bakıldığında öğrencilerin sosyo-demografik özelliklerine göre BUÖ toplam puan ortalamalarının karşılaştırılması verilmiştir. Araştırmaya katılan öğrencilerin anne ve baba eğitim durumları göre BUÖ toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel açıdan anlamlı farklılık olmadığı ($p>0,05$), öğrencilerin gelir durumu ve sosyal güvence

durumuna göre BUÖ toplam puan ortalamaları arasında da istatistiksel açıdan anlamlı farklılık bulunmadığı belirlenmiştir ($p>0,05$).

Araştırmaya katılan öğrencilerin en uzun yaşadıkları bölge ile BUÖ toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel açıdan anlamlı farklılık olduğu belirlenmiştir ($p<0,05$). Yapılan istatistiksel analiz sonucunda bu farkın uzun süre Marmara Bölgesinde yaşayan öğrencilerin ($\bar{X}=10,00$), uzun süre Akdeniz Bölgesinde yaşayan öğrencilere ($\bar{X}=4,82$) ve uzun süre İç Anadolu Bölgesinde yaşayan öğrencilere ($\bar{X}=5,03$) göre umutsuzluk düzeylerinin daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Öğrencilerin aile tipi ile BUÖ toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık olmadığı bulunmuştur ($p>0,05$)

Tablo 11. Öğrencilerin müzik dinleme özelliklerine göre BUÖ toplam puan ortalamalarının karşılaştırılması.

Öğrencilerin Müzik Alışkanlıkları	n	$\bar{X}$	SS	SD	F	P
Dinlenen Müzik Türü						
Pop müzik	108	6,18	5,37	4	0,988	0,415§
Arabesk Müzik	24	6,00	4,33			
Hiphop/Rap	58	6,79	5,32			
Türk Halk/Sanat Müziği	17	4,82	5,45			
Klasik Müzik	28	4,78	4,12			
Günlük müzik dinleme süresi						
0-1 saat	103	5,75	5,26	3	2,215	0,087§
2-3 saat	75	5,69	4,72			
4-5 saat	36	6,05	5,00			
6 saat ve üzeri	21	8,76	5,74			
Müzik dinlemeyi tercih etme durumları						
Kötü hissettiğim zamanlarda	66	7,00	5,45	4	1,185	0,318§
Mutlu hissettiğim zamanlarda	21	4,71	4,51			
Günlük işleri yaparken	43	5,58	3,67			
Her zaman	22	6,68	6,22			
Boş zamanlarda	83	5,71	5,33			

P§ One-way Anova

Tablo 11 incelendiğinde öğrencilerin müzik dinleme özelliklerine göre BUÖ toplam puan ortalamalarının dağılımı gösterilmiştir. Araştırmaya katılan öğrencilerinin en çok dinlemeyi tercih ettikleri müzik türü, günlük müzik dinleme süreleri ve en sık müzik dinleme durumlarına göre BUÖ toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel açıdan anlamlı farklılık bulunmamıştır ($p>0,0$). Elde edilen sonuçlara göre en çok hiphop/rap dinlemeyi tercih eden ($\bar{X}=6,79$), 6 saat ve üzeri müzik dinleyen ($\bar{X}=8,76$) ve en sık kötü

hissettiği zamanda müzik dinlemeyi tercih eden öğrencilerin ($\bar{X}=7.00$) BUÖ toplam puan ortalamalarının daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 12. Öğrencilerin İÖÖ ve BUÖ toplam puan ortalamaları arasındaki ilişki.

Beck Umutsuzluk Ölçeği	İntihar Olasılığı Ölçeği	
	r:	0,662
	p:	<0,001

*p: Pearson Korelasyon

Tablo 12’de araştırmaya katılan öğrencilerin İÖÖ ve BUÖ toplam puan ortalamaları arasındaki korelasyon katsayıları verilmiştir. Öğrencilerin intihar düşüncesi ve umutsuzluk düzeyleri arasında güçlü düzeyde ve pozitif yönde ($r=.662$; $p<.05$) bir ilişki olduğu belirlenmiştir.

5. TARTIŞMA

Gençlerin boş zamanlarını sıklıkla müzik dinleyerek geçirdikleri bilinmektedir (Rentfrow ve Gosling, 200; Yılmaz ve Kapancıoğulları, 2007). İnternetin yaygınlaşması ile birlikte medyanın sıklıkla kullanılması gençlerin müziğe erişimini kolaylaştırmıştır. Müzik dinlemenin; eğlendirme rolünün yanı sıra törenlerde, spor aktivitelerinde, meditasyonda bireylerin ortama uyumunu kolaylaştırmakta ve stresi hafifleterek bireyin sosyal- kültürel çevre ve kimlikler geliştirmesine katkı sağlamak gibi rolleri de bulunmaktadır (Biçer ve Ertan, 2017; Hansen ve Hansen, 1991; Kuyucu, 2020). Konu ile ilgili literatür incelendiğinde; dinlenen müzik türleri ile kişilik yapıları arasında anlamlı bir ilişki olduğunu belirten çalışmalar olduğu görülmektedir (Baker ve Bor, 2008; Kızıldağ, 1997; Shepherd ve Sigg, 2015; Upadhyay ve diğerleri, 2016). Arabesk dinleyen ergen bireylerin kaygı ve depresyon düzeyleri yüksek iken, heavy metal dinleyen öğrencilerin saldırganlık düzeylerinin yüksek olduğu bildirilmektedir (Uluçay, 2018). Gençlerin %51,8'i tercih ettikleri müzik türünün kendilerini tanımladığını ifade ederken %49,2'si kendilerini tanımlamadığını belirtilmiştir (Kızıldağ, 1997).

Bu bölümde, hemşirelik öğrencilerinin dinledikleri müzik türleri ile intihar düşüncesi ve umutsuzluk düzeyleri arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla elde edilen bulgular literatürden yararlanarak yorumlanmış ve tartışılmıştır.

Çalışmamızda öğrencilerin en fazla 0-1 saat müzik dinledikleri ve sıklıkla boş vakitlerinde müzik dinlemeyi tercih ettikleri belirlenmiştir. Üniversite öğrencilerinin boş zamanlarında müzik dinlemeyi tercih ettikleri yapılan çalışmalarda da gösterilmiştir (Kılıç ve Çakaröz, 2020; Rentfrow ve Gosling, 2003). Çalışma sonucumuz literatürde yer alan çalışma sonuçlarına benzerlik göstermektedir.

Yapmış olduğumuz çalışmada öğrenciler en fazla Pop Müzik dinlemeyi tercih ederken, en az Türk Sanat Müziği dinledikleri saptanmıştır. Çalışma bulgularına benzer olarak; gençlerin sıklıkla pop müzik türünü dinlemeyi tercih ettikleri yapılan çalışmalarda da belirtilmektedir (Özgan, 2004; Sağır ve Öztürk, 2015; Sigg, 2009; Tuna ve diğerleri, 2021; Yılmaz ve Kapancıoğulları, 2007). Pop müzik türünün gençlerin konuşma diline daha yakın, ritminin daha eğlenceli olması ve dış mekanlarda daha fazla çalınması gibi nedenlerden dolayı üniversite öğrencileri tarafından en fazla tercih edilen müzik türünün

pop müzik olduğu söylenebilir. Çalışmamızda yer alan öğrencilerin en az Türk Sanat müzik türünü tercih ettikleri görülmektedir. Türk Sanat Müziği şarkı sözlerinin çoğunlukla Osmanlıca sözcüklerden oluşması anlaşılmasını zorlaştırdığından niversite öğrencileri tarafından daha az tercih edildiği düşünülebilir.

Çalışmaya katkı veren erkek öğrencilerin en fazla Hiphop/rap müzik türünü dinlemeyi tercih ettikleri, kadın öğrencilerin ise en fazla pop müzik türünü dinlemeyi tercih ettikleri belirlenmiştir. Cinsiyetler arasındaki bu farklılığın nedenini ünlü müzik yazarı-akademisyen Frith, kadınların daha fazla duygusal beklentilere sahip olması, buna karşılık erkeklerin rekabet ve mesleki yaşamla ilgili olmalarından kaynaklanabileceği belirtmektedir. Ayrıca ergenlikte erkeklerin daha çok arkadaşlarını etkilemek için kadınların ise duygusal ihtiyaçlarını karşılamak için müzik dinledikleri ifade edilmektedir (Aktaran Russell, 1997).

Çalışmamızda ğrenciler mutlu olduklarında da kendilerini kötü hissettiklerinde de pop müzik dinlemeyi tercih ettiklerini ifade etmişlerdir. Çalışma bulgularına benzer olarak Friedman ve arkadaşlarının yapmış olduğu çalışmada zgn ruh halinde olan bireylerin hüzünlü şarkılar dinlemeyi tercih etmedikleri sonucuna ulaşmışlardır (Friedman ve diğerleri, 2012). Araştırma bulgularının aksine; Taylor ve Friedman (2014) yapmış oldukları çalışmada, bireyler zgn olduklarında mutluluk ifadelerinin yer aldığı şarkılardan kaçındıklarını belirtmektedirler. Gilbert (2006) bireylerin duygu durumunun dinleyeceği müzik türünü etkilemeyeceğinden söz etmiş bireylerin dinledikleri müzik türüne ilişkin anlık kararlar verebileceklerini eklemiştir.

5.1. Öğrencilerin İntihar Düşüncesi ile Sosyo-demografik ve Aile zellikleri Arasındaki İlişkinin Tartışılması

Çalışmamızda yer alan erkek öğrenciler ile intihar düşüncesi arasında anlamlı bir ilişki bulunduğu ve intihar düşüncesinin erkek öğrencilerde daha fazla olduğu saptanmıştır. Çalışma bulgularına benzer olarak; Güler ve diğerleri (2009) ile özel (2020), erkeklerde intihar düşüncesinin daha yüksek olduğunu belirtmektedirler. İntihar ile madde kullanımı arasında anlamlı bir ilişki olduğunu belirten çalışmada bulunmaktadır (Bakım ve diğerleri, 2007). Erkeklerin alkol tüketiminin kadınlara göre daha fazla olması (Yalçın ve diğerleri, 2009), psikolojik dayanıklılıklarının daha düşük olması (Güngörmüş ve diğerleri, 2015),

sosyal desteklerinin yetersiz olması (Arsel ve Batigün, 2011), işsizlik sorunlarının bulunması (Walsh ve Walsh, 2011) ve erkeklerin daha az yaşamsal hedeflerinin olması (Gürkan ve Dirik, 2009) gibi nedenlerden dolayı erkeklerin intihar düşüncesinin daha yüksek olduğu belirtilmektedir. Bu çalışmaların aksine; literatürde kadınların intihar düşüncesinin daha fazla olduğunu belirten çalışmalar da mevcuttur (Labelle ve diğerleri, 2013; Rew ve diğerleri, 2016).

Çalışmamızda sosyal güvencesi olmayan öğrencilerle ile intihar düşüncesi arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Çalışma bulgusuna benzer olarak; sosyal güvence yetersizliği olan bireylerde intihar düşüncesi ve eyleminin daha fazla olduğu saptanmıştır (Ekici ve diğerleri, 2001). Literatürde bu bulguyu destekleyen birçok çalışma yer almaktadır (Chen ve diğerleri, 2012; Chuang ve Huang, 2007; Wada ve diğerleri, 2012). Bayrak (2017) Türkiye’de 2005-2015 yılları arasındaki intihar vakalarını incelediği çalışmasında ekonomik durumun intihar için önemli bir etken olduğunu belirtmektedir. Çalışma bulgularımızın literatür ile uyumluluk gösterdiği ve sosyal güvencenin intihar düşüncesini tetikleyen önemli bir etken olduğu söylenebilir.

Öğrencilerin aile tipi ile intihar düşüncesi arasında anlamlı bir ilişki bulunmuş olup geniş aile yapısına sahip olan bireylerde intihar düşüncesinin daha fazla olduğu belirlenmiştir. Araştırma bulgularımızın aksine literatür incelendiğinde parçalanmış aile yapısına sahip olan bireylerde intihar düşüncesinin daha fazla olduğu bulunmuştur (Beautrais, 2000; Soylu ve diğerleri, 2013). Literatürde aile tipi ve intihar düşüncesi arasında anlamlı bir ilişki bulunmadığını ifade eden çalışmalar da bulunmaktadır (Çınardal, 2021; Ekici ve diğerleri, 2001). Yapılan çalışmalarda bu farklılığın nedeni, bireylerin yaşama ve ölüme verdikleri anlamın farklılığı olabileceği düşünülebilir.

5.2. Öğrencilerin İntihar Düşüncesi ile Dinledikleri Müzik Türleri Arasındaki İlişkinin Tartışılması

Çalışmamızda yer alan öğrencilerin en çok tercih ettikleri müzik türü ile intihar düşüncesi arasında anlamlı bir farklılık saptanmamıştır. Pop müzik türünü tercih eden öğrencilerin intihar düşüncesinin daha az olduğu, hiphop/rap müzik türünü tercih eden öğrencilerin ise intihar düşüncesinin daha fazla olduğu belirlenmiştir. Çalışma bulgularına benzer olarak; literatüre bakıldığında, tercih edilen müzik türleri ile intihar düşüncesi

arasında anlamlı bir ilişki bulunmadığı ve intihar düşüncesinin en az pop müzik türünü dinleyenlerde olduğu belirtmektedir (Till ve diğerleri, 2015). Lester ve Whipple (1996) tercih edilen müzik türü ile intihar düşüncesi ve depresyon arasında bir ilişki bulunmadığını belirtirken, Ballard ve Coates (1995), müzik türü ile (rap -heavy metal) intihar arasında ilişki bulunmadığını ve rap müzik tercih edenlerin intihar düşünce puanlarının daha yüksek olduğunu belirtmektedir. Benzer şekilde, Lacourse ve arkadaşları tarafından yapılmış çalışmada, müzik türü ile intihar arasında anlamlı bir ilişki olmadığını belirtmektedir (Lacourse ve diğerleri, 2001). Çalışma bulgularının aksine tercih edilen müzik türü ile intihar düşüncesi arasında anlamlı bir ilişki olduğunu belirten çalışmalar da mevcuttur (Burge ve diğerleri, 2002; Pimentel ve diğerleri, 2009; Sackett ve Edwards, 2020; Stack, 2002). Pimentel ve arkadaşları tarafından yapılmış çalışmada; heavy metal müzik dinleyenlerde intihar riskinin daha yüksek olduğu belirtilmektedir (Pimentel ve diğerleri, 2009). Sackett ve Edwards (2020) psikiyatri kliniğinde yatan ve intihar düşüncesi bulunan bireylerin sıklıkla hip-hop müzik türünü tercih ettikleri belirtilmiştir. Çalışmalardaki bu farklılığın çalışmaya katılan bireylerin kişisel özelliklerden kaynaklandığı söylenebilir. Özellikle 1970'lerin sonundan günümüze kadar diğer müzik türlerinden daha fazla dinleyici toplayan hiphop/rap müzik, 13-26 yaş aralığında en sık tercih edilen müzik türüdür (RIAA, 2020). Problemlili müzik türü olarak adlandırılan hiphop/rap müziğin zararlı davranışlara neden olduğu, madde kötüye kullanımını arttırdığı, gençleri daha fazla şiddete ve suça meyilli bir duruma getirdiği belirtilmektedir (Arslan ve Kırlioğlu, 2019; Kubrin ve Weitzer, 2010; North ve diğerleri, 2005; Şenel,2014). İntihar düşüncesi ile alkol ve madde kötüye kullanımı arasında anlamlı bir ilişki olduğu ifade edilmektedir (Barrios ve diğerleri, 2000; Görgülü, 2017; Yalçın ve diğerleri, 2009). Bu doğrultuda intihar düşüncesinin rap müzik tercih edenlerde daha yüksek olmasının nedeni rap müzik tercih edenlerin madde kötüye kullanımının fazla olması, madde kötüye kullanımı ile intihar arasında ilişki bulunması olabilir.

Çalışmamızda müzik dinleme sıklığı ile intihar düşüncesi arasında anlamlı farklılık olduğu belirlenmiştir. İntihar düşüncesinin 6 saat ve üzeri müzik dinleyenlerde 0-1 saat arasında müzik dinleyenlere oranla daha fazla olduğu saptanmıştır. Bu sonuca benzer olarak; Vogel ve arkadaşlarının yapmış olduğu çalışmada, günde 3 saatten fazla müzik dinleyen öğrencilerin, 3 saatten daha az müzik dinleyenlere oranla riskli davranışlara daha yatkın oldukları, sigara, alkol ve madde kullanımlarının daha fazla olduğu belirtilmektedir (Görgülü, 2017; Vogel ve diğerleri, 2012; Vogel ve diğerleri, 2009). Benzer şekilde Bohlin

(2011) yüksek sesli müzik dinleme ile madde kullanımı arasında ilişki olduğunu belirtirken aynı zamanda bazı Őarkı sözlerinin negatif davranışlara, Şiddete ve madde kullanımına neden olabileceği ifade edilmektedir. Rubin ve arkadaşları 4 saat ve üzeri müziği tercih eden bireylerin daha agresif eğilimlerinin olduğunu belirtmektedirler (Rubin ve diğerleri, 2001). Bu bulgular doğrultusunda gün içerisinde fazla müzik dinleyen bireylerin, olumsuz sözleri olan müziklere daha fazla maruz kalması durumunda intihar düşüncesinin daha yoğun hissedilebileceği mümkün olabilir.

Yapmış olduğumuz çalışmada, kendini kötü hissettiği zamanlarda müzik dinlemeyi tercih eden öğrencilerin intihar düşüncelerinin daha fazla olduğu saptanmıştır. Literatür taramasında bu konu ile ilgili çalışmaya rastlanılmamış olup bulgularımızın gelecekteki çalışmalara katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

5.3. ÖĞrencilerin Umutsuzluk Düzeyi ile Sosyo-demografik ve Aile  zellikleri Arasındaki İlişkinin Tartışılması

ÇalıŐmamıza katılan erkek öğrenciler ile umutsuzluk düzeyi arasında anlamlı bir farklılık bulunduğu ve kadın öğrencilere göre umutsuzluk düzeylerinin daha fazla olduğu saptanmıştır. Bu bulguya benzer olarak; OĞuztürk ve arkadaşlarının  niversite öğrencileri ile yapmış oldukları çalışmada, erkek öğrencilerin umutsuzluk düzeylerinin kadın öğrencilere oranla daha fazla olduğunu belirtmektedir (OĞuztürk ve diğerleri, 2011). Deveci ve diğerleri (2011) ile  elikel (2008)'in yapmış oldukları çalışmada da umutsuzluk düzeyinin erkeklerde daha fazla olduğu belirlenmiştir. Toplumun erkeklerden beklentisinin daha fazla olması (OĞuztürk ve diğerleri, 2011), işsizliğin ve alkol tüketiminin erkeklerde daha fazla görülmesi (Walsh ve Walsh, 2011), arkadaş-aile desteğinin erkeklerde yetersiz olması (Arsel ve Batigün, 2011) ve intihar düşüncesinin erkelerde daha fazla görülmesi (Ekici ve diğerleri, 2001) gibi nedenlerden dolayı erkeklerin umutsuzluk düzeyi kadınlara oranla daha yüksek olabilmektedir. Bu çalışmaların aksine; Labelle ve arkadaşlarının yapmış oldukları çalışmada, umutsuzluk düzeyinin kadınlarda daha fazla olduğunu belirtilmektedir (Labelle ve diğerleri, 2013). Cinsiyetin umutsuzluk düzeyini belirlemede önemli bir etken olduğu söylenbilir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin mezun oldukları lise türü ile umutsuzluk düzeyleri arasında anlamlı farklılık bulunmuştur. Bu farklılığın; Anadolu Lisesi mezunu olan

öğrencilerin Mesleki Lise mezunu olan öğrencilere göre, Fen Lisesi mezunu olan öğrencilerin Mesleki Lise mezunu olan öğrencilere göre umutsuzluk düzeyinin daha yüksek olduğu saptanmıştır. Çalışma bulgularına benzer biçimde; Özdel (2001) üniversite öğrencileri ile yapmış olduğu çalışmada, depresyon düzeyinin en fazla Anadolu lisesi mezunu olan öğrencilerde olduğunu, Şimşek ve arkadaşları ise fen lisesi mezunu olan öğrencilerin gelecek beklentisinin en az olduğunu belirtmektedirler (Şimşek ve diğerleri, 2022). Bu çalışmaların yanı sıra; Yorgancı ve arkadaşlarının üniversite öğrencileri ile yapmış olduğu çalışmada; mezun olunan lise türü ile umutsuzluk arasında anlamlı farklılık bulunmadığı (Yorgancı ve diğerleri, 2014), Tekir ve arkadaşlarının sağlık yüksekokulu öğrencileri ile yapmış olduğu çalışmada da mezun olunan lise türü ile depresyon arasında anlamlı bir farklılık olmadığı belirtilmektedir (Tekir ve diğerleri, 2018). Bu sonuçların farklılığı öğrenci grubunun yaşamsal beklentileri, geleceğe ilişkin kaygıları ile ilişkili olabilir.

Çalışmamızda yer alan öğrencilerin en uzun yaşadıkları bölge ile umutsuzluk düzeyleri arasında anlamlı farklılık bulunmuştur. Bu farklılık; uzun süre Marmara Bölgesinde yaşayan öğrencilerin Akdeniz Bölgesinde ve İç Anadolu Bölgesinde yaşayanlara oranla umutsuzluk düzeylerinin daha yüksek olduğu biçimindedir. Çalışma bulgumuza benzer olarak; Özdel (2001) üniversite öğrencileri ile yapmış olduğu çalışmada en uzun süre yaşanan bölgeye göre depresyon düzeyinin Marmara bölgesinde daha yüksek olduğunu belirlemiştir. Gezer ve Yenel (2008) Marmara Bölgesinde yaşayan bireylerin depresyon düzeylerinin daha yüksek olduğunu ifade etmektedir. Bu çalışmaların aksine Güngörmüş ve arkadaşları üniversite öğrencileri ile yapmış oldukları çalışmada; en uzun süre İç Anadolu bölgesinde yaşayan öğrencilerin psikolojik dayanıklılığının en yüksek olduğunu saptamışlardır (Güngörmüş ve diğerleri, 2015). Üniversite öğrencileri ile yapılmış bir başka çalışmada aileleri Marmara bölgesinde ikametgâh eden öğrencilerin mesleki ve toplumsal kaygı düzeylerinin daha az olduğunu belirtilmektedir (Zengin ve Şengel, 2020). Marmara bölgesinin sanayi bölgesi olmasından dolayı ruh sağlığını etkileyen çevresel faktörlerin daha fazla bulunması bireylerin umutsuzluk düzeylerini de olumsuz etkilemiş olabileceği düşünülebilir.

5.4. Öğrencilerin Umutsuzluk Düzeyleri ile Dinledikleri Müzik Türleri Arasındaki İlişkinin Tartışılması

Katılımcı öğrencilerin dinledikleri müzik türü ile umutsuzluk düzeyleri arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır. Klasik müzik türünü tercih eden öğrencilerin umutsuzluk düzeyinin daha az olduğu, hiphop/rap müzik türünü tercih eden öğrencilerin ise umutsuzluk düzeyinin daha fazla olduğu saptanmıştır. Çalışma bulgularına benzer olarak; Prasadam (2018) üniversite öğrencileri ile yapmış olduğu çalışmada, enstrümental müzik dinlemeyi tercih eden bireyler ile umutsuzluk düzeyleri arasında anlamlı bir etkinin olmadığını belirtmektedir. Tuna ve arkadaşları üniversite öğrencileri ile yapmış olduğu çalışmada tercih edilen müzik türü ile depresyon arasında anlamlı bir ilişki olmadığını belirtirken, hiphop müzik türünü dinleyenlerin depresyon puanlarının daha yüksek olduğunu eklemektedir (Tuna ve diğerleri, 2021). Çam ve Altinköprü (2013) üniversite öğrencileri ile müziğin ruhsal durum üzerine etkisini incelemiş oldukları deneysel çalışmada, klasik müzik dinletilen grubun umut puanları daha yüksek olarak belirlenmiştir. Çalışma bulgularının aksine, pop müzik dinlemeyi tercih eden bireylerin en az umutsuzluk düzeyine sahip oldukları belirtilmektedir (Till ve diğerleri, 2015).

Çalışmamızda müzik dinleme sıklığı ile umutsuzluk arasında anlamlı farklılık bulunmamıştır. Elde edilen verilere göre, 6 saat ve üzeri müzik dinleyenlerin 0-1 saat arasında müzik dinleyenlere oranla umutsuzluk düzeylerinin daha fazla olduğu saptanmıştır. Çalışma bulgularımızın aksine; Hsu ve Lai (2004) üniversite öğrencileri ile yapmış olduğu çalışmada majör depresyon tanılı katılımcılara 2 hafta boyunca her gün 30 dakika müzik dinletildiğinde depresyon düzeylerinde belirgin azalma olduğu belirtilmektedir. Yapılmış olan çalışmalarda elde edilen bulguların farklılıklarına bakıldığında konuyu derinlemesine inceleyen daha fazla çalışma yapılmasına ihtiyaç duyulduğu söylenebilir. Çalışmamızda müzik dinleme durumu ile umutsuzluk düzeyi arasında anlamlı bir farklılık bulunmamakla birlikte kendilerini kötü hissettikleri zamanlarda müzik dinlemeyi tercih eden öğrencilerin umutsuzluk düzeyinin daha fazla olduğu saptanmıştır. Literatür incelendiğinde bu konu ile ilgili çalışmaya rastlanılmamış olup bulgularımızın gelecekteki çalışmalara katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

5.5. Öğrencilerin İntihar Düşüncesi ile Umutsuzluk Düzeyi Arasındaki İlişkinin Tartışılması

Araştırmaya katılan öğrencilerin intihar düşünceleri ile umutsuzluk düzeyleri arasında anlamlı farklılık olduğu saptanmıştır. Öğrencilerin intihar olasılığı puanları arttıkça umutsuzluk puanlarında da artış görülmektedir. Çalışma bulgularına benzer olarak literatürde umutsuzluk ile intihar düşüncesi arasında anlamlı bir ilişki olduğu belirlenen çalışmalara rastlanmaktadır (Akgün,2015; Arsel ve Batıgün, 2011; Paladino ve Minton, 2008; Sayar ve diğerleri, 2004). Bu bağlamda bireylerin intihar düşüncesinin oluşmasında umutsuzluk düzeyinin etkin rol oynadığı, intihar düşüncesi olduğunu ifade eden bireylerin umutsuzluk yönünden ele alınmasının uygun olabileceği söylenebilir.

6. SONUÇ VE ÖNERİLER

Hemşirelik öğrencilerinin dinledikleri müzik türleri ile intihar düşüncesi ve umutsuzluk düzeyleri arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla yapılan bu araştırmada ulaşılan sonuçlar şunlardır;

- Araştırmamıza katılan öğrencilerin, günde en çok 0-1 saat müzik dinledikleri, daha çok dinlemeyi tercih ettikleri türün pop müzik olduğu ve kendilerini kötü hissettiklerinde daha çok müzik dinlemeyi tercih ettikleri,
- Kadın öğrenciler en çok pop müzik dinlemeyi tercih ederken, erkek öğrencilerin hiphop/rap müzik dinledikleri,
- Öğrencilerin İÖÖ ve BUÖ arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık olduğu,
- Pop müzik türünü tercih eden öğrencilerin intihar düşüncesinin daha az, hiphop/rap müzik türünü tercih eden öğrencilerin ise intihar düşüncesinin daha fazla olduğu,
- Günlük 6 saat ve üzeri müzik dinleyen öğrenciler ile İÖÖ ve BUÖ arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunduğu,
- Kendilerini kötü hissettikleri durumlarda müzik dinlemeyi tercih eden öğrencilerin intihar düşüncelerinin ve umutsuzluk düzeylerinin daha yüksek olduğu,
- Öğrencilerin; cinsiyet, sosyal güvence durumu ve aile tipi gibi özellikleri ile İÖÖ arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık olduğu ve
- Öğrencilerin cinsiyet, mezun oldukları lise, uzun süre yaşadıkları bölge ve aile tipi gibi sosyo-demografik özellikleri ile BUÖ arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık olduğu saptanmıştır.

Bu sonuçlardan yola çıkarak aşağıdaki önerilerde bulunulmuştur;

- Günlük 6 saat ve üzeri müzik dinleyen öğrencilere yönelik; etkili ve doğru müzik seçiminin önemi ile ilgili öğrencilere bilgi verilmesi,
- Öğrencilerin müzik türleri ile depresyon, intihar düşüncesi arasında ilişki olabileceği düşünüldüğü danışman öğretim elemanları tarafından öğrencilerin dinledikleri müzik türlerinin sorgulanması,

- Müzik terapinin erişiminin kolay ve ucuz olması nedeniyle hemşirelik eğitiminde kullanılması,
- Bütüncül bakıma katkı sağlaması açısından hemşirelik girişimi olarak müziğin uygulanması,
- Tercih edilen müziklerin sözlerinin Türkçe ve yabancı olması ile sözlerin içeriklerinin dikkate alındığı yeni çalışmaların planlanması,
- Daha büyük örneklem grupları ile müdahale çalışmalarının yapılması önerilmektedir.

KAYNAKLAR

- Aalbers, S., Fusar-Poli, L., Freeman, R. E., Spreen, M., Ket, J. C., Vink, A. C., ... & Gold, C. (2017). Music therapy for depression. *Cochrane database of systematic reviews*, (11).
- Ak, A. Ş. (2013). *Avrupa ve Türk-İslam Medeniyetinde Müzikle Tedavi Tarihi Gelişimi ve Uygulamaları*. Ankara: Ötüken Yayıncılık.
- Akgün, B. P. (2015). *Ortopedik engelli bireylerin umutsuzluk düzeyi ile intihar olasılığı arasındaki ilişki*. Yüksek Lisans Tezi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul
- Ançel, G. (2016). Müziğin Terapötik Kullanımı ve Psikiyatri Hemşireliği. *Türkiye Klinikleri Psikiyatri Hemşireliği-Özel Konular*, 2(3), 67-72.
- Arsel, C. O., & Batigün, A. D. (2011). İntihar ve Cinsiyet: Cinsiyet Roller, İletişim Becerleri, Sosyal Destek ve Umutsuzluk Açısından Bir Değerlendirme. *Türk Psikoloji Dergisi*, 26(68), 1.
- Arslan, H. ve Kırlioğlu, M. (2019). Madde alt kültürünün dile gelmiş hâli: Rap müzik. *Addicta: The Turkish Journal on Addictions*, 6, 821–845
- Arslantaş, H., Adana, F., Kaya, F., ve Turan, D. (2010). Yatan hastalarda umutsuzluk ve sosyal destek düzeyi ve bunları etkileyen faktörler. *Florence Nightingale Journal of Nursing*, 18(2), 87-97.
- Atlı, Z., Eskin, M., & Dereboy, Ç. (2009). İntihar Olasılığı Ölçeğinin (İÖÖ) Klinik Örneklemde Geçerlik ve Güvenirliği. *Klinik Psikiyatri Dergisi*, 12(3), 111-124
- Baker, F., ve Bor, W. (2008). *Can Music Preference Indicate Mental Health Status in Young People? Australasian Psychiatry*, 16(4), 284-288 doi: 10.1080/10398560701879589
- Bakım, B., Karamustafaoğlu, K. O., ve Akpınar, A. (2007). Alkol ve diğer madde kullanım bozukluklarında intihar girişimleri ve tamamlanmış intihar. *Bağımlılık Dergisi*, 8(2), 91-96.

- Ballard, M. E., ve Coates, S. (1995). The immediate effects of homicidal, suicidal, and nonviolent heavy metal and rap songs on the moods of college students. *Youth & Society*, 27(2), 148-168.
- Barrios, L. C., Everett, S. A., Simon, T. R., ve Brener, N. D. (2000). Suicide İdeation Among US College Students Associations With Other İnjury Risk Behaviors. *Journal Of American College Health*, 48(5), 229-233.
- Bayrak, S. (2017). İşsizliğin intihar üzerindeki etkileri: Türkiye için bir nedensellik analizi. *In Journal of Social Policy Conferences* (No. 73, pp. 125-141).
- Beautrais, A. L. (2000). Risk Factors for Suicide and Attempted Suicide among Young People. *Australian & New Zealand Journal of Psychiatry*, 34(3), 420-436 doi:10.1080/j.1440-1614.2000.00691.x
- Beck, A. T., Weissman, A., Lester, D., & Trexler, L. (1974). The Measurement Of Pessimism: The Hopelessness Scale. *Journal Of Consulting And Clinical Psychology*, 42(6), 861-865. Doi:10.1037/H0037562
- Biçer, S., & Ertan, T. (2017). Arafta Kalan Gençlik: Arsız Bela Hayranları Üzerine Etnografik Bir Çalışma. *Kurgu*, 25(3), 96-119.
- Birkan, Z. I. (2014). *Müzikle Tedavi, Tarihi Gelişimi ve Uygulamaları*. Akupunktur Ankara.
- Bohlin, M. (2011). Music and Risk in an existential and gendered world. Department of Psychology; Psykologiska institutionen.
- Boşnak, M., Kurt, A. H., & Yaman, S. (2017). Beynimizin müzik fizyolojisi. Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi. *Tıp Fakültesi Dergisi*, 12(1), 35-44.
- Bradt, J., Dileo, C., ve Potvin, N. (2013). Music for stress and anxiety reduction in coronary heart disease patients. *Cochrane Database of Systematic Reviews*.
- Burge, M., Goldblat, C., & Lester, D. (2002). Music Preferences And Suicidality: A Comment On Stack. *Death Studies*, 26(6), 501-504. Doi:10.1080/074811802760139021

- Chen, G., Mishra, V., ve Chen, C.-H. (2019). *Temporal factors of listening to music on stress reduction. Adjunct Proceedings of the 2019 ACM International Joint Conference on Pervasive and Ubiquitous Computing and Proceedings of the 2019 ACM International Symposium on Wearable Computers.* doi:10.1145/3341162.3346272
- Chen, J., Choi, Y. C., Mori, K., Sawada, Y., ve Sugano, S. R. (2012). Unemployment and suicide in Japan. *Japan Labor Review*, 9(2), 75–92.
- Chuang, H. L., ve Huang, W. C. (2007). A re-examination of the suicide rates in Taiwan. *Social Indicators Research*, 83(3), 465-485.
- Çak, Ş. E., ve Özcan, N. (2018). Müzik Terapinin Tarihsel Gelişimi ve Uygulandığı Mekânlara Bir Bakış. *Electronic Turkish Studies*, 13(18).
- Çalışkan, M., ve Mencik, Y. (2017). Polislerin Demografik Değişkenler Açısından Umutsuzluk Düzeylerini Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma. *Akademik Bakış Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler Dergisi*, (63), 383-395.
- Çam, O., ve Altinköprü, H. (2013). Üniversite Öğrencilerinde Müziğin Ruhsal Duruma ve Stresle Başa Çıkma Tarzları Üzerine Etkisi. *Motif Akademi Halkbilimi Dergisi*, (2), 262-272.
- Çelikel, Ç. F., ve Erkorkmaz, Ü. (2008). Üniversite öğrencilerinde depresif belirtiler ve umutsuzluk düzeyleri ile ilişkili etmenler. *Nöropsikiyatri Arşivi*, 45(4), 122-129.
- Çetinkaya, H., & Gözen, D. (2016). Ergenlerde öz kıyım, risk faktörleri ve hemşirelik yaklaşımı. *The Journal Of Pediatric Research*, 3(3), 133-138.
- Çınardal, F.C. (2021). “Lise Öğrencilerinin Müzik Dinleme Profilleri ile Şiddet Davranışı Arasındaki İlişkinin İncelenmesi” *International Social Sciences Studies Journal*, (e-ISSN:2587-1587), 7(78), 577-588
- Çoban,A.(2020). *Ruh ve Beden Sağlığı İçin: Müzik Terapi*. İstanbul: Timaş Yayınları.
- Daruşşifa. www.darussifa.com.tr (Erişim Tarihi:10.07.22)
- De Witte, M., Pinho, A. D. S., Stams, G. J., Moonen, X., Bos, A. E., & van Hooren, S. (2022). Music therapy for stress reduction: a systematic review and meta-analysis. *Health Psychology Review*, 16(1), 134-159.

- Demirdağ, H. (2021). Cerrahi hastalarında müzikle tedavi. *Sağlık ve Yaşam Bilimleri Dergisi*, 3(2), 133-139.
- Deveci, S. E., Ulutaşdemir, N., ve Açık, Y. (2011). Bir mesleki eğitim merkezi öğrencilerinde umutsuzluk düzeyi ve etkileyen faktörler. *Dicle Tıp Dergisi*, 38(3), 312-317.
- Devlin, J. M., ve Seidel, S. (2009). *Music Preferences and Their Relationship to Behaviors, Beliefs, and Attitudes toward Aggression*. Online Submission. doi:10.3200/jach.56.6.643-650
- Doğan, B. (2006). *Avrupa'da Müzikle Tedavi*. İstanbul: Ezgi Yayıncılık
- Dyer, J. A. T., & Kreitman, N. (1984). Hopelessness, depression and suicidal intent in parasuicide. *The British Journal of Psychiatry*, 144(2), 127-133.
- Ekici, G., Savas, H. A., & Citak, S. (2001). İntihar riskini artıran psikososyal etmenler. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 2(4), 204-212.
- Esposito, C., Spirito, A., Boergers, J., & Donaldson, D. (2003). Affective, behavioral, and cognitive functioning in adolescents with multiple suicide attempts. *Suicide and Life-Threatening Behavior*, 33(4), 389-399.
- Evans, D. (2002). The effectiveness of music as an intervention for hospital patients: a systematic review. *Journal of Advanced Nursing*, 37(1), 8-18.
- Fındıkoğlu, S. (2015). *Şizofrenik hastalarda müzik terapinin ruhsal durum üzerine etkileri, Yüksek Lisans Tezi*. İstanbul Medipol Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü. İstanbul
- Friedman, R. S., Gordis, E., & Förster, J. (2012). Re-Exploring the Influence of Sad Mood on Music Preference. *Media Psychology*, 15(3), 249-266.
- Gençel, Ö. (2006). Müzikle Tedavi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 14(2), 697-706.
- Gezer, E., ve Yenel, F. Stres Veren Yaşam Olaylarının Öğretim Elemanlarının Depresyon ve Tükenmişlik Düzeylerine Etkisi. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 14(4), 1-13.
- Gezer, M. (2020). *Müzik Terapisi Ders Notları*. İstanbul: Akademik Kitaplar
- Gilbert, D. (2006). *Stumbling on happiness*. New York, NY: Knopf

- Giordano, F., Scarlata, E., Baroni, M., Gentile, E., Puntillo, F., Brienza, N., ve Gesualdo, L. (2020). Receptive music therapy to reduce stress and improve wellbeing in Italian clinical staff involved in COVID-19 pandemic: A preliminary study. *The Arts in psychotherapy*, 70, 101688.
- Gökalp, K. (2015). *Müzik Terapisinin Yaşlı Kanser Hastalarının Anksiyete ve Uyku Kalitesi Üzerine Etkisi*. Doktora Tezi. Atatürk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Erzurum
- Görgülü, T. (2017). Madde Kullanımı Olan Bireylerde Umutsuzluk ve İntihar Düşünceleri: Ankara Denetimli Serbestlik Örneği. *Toplum ve Sosyal Hizmet*, 28(2), 7-26.
- Groholt, B., Ekeberg, Ø., & Haldorsen, T. (2006). Adolescent suicide attempters: what predicts future suicidal acts. *Suicide and Life-Threatening Behavior*, 36(6), 638-650.
- Güç, A. (2001). Konfüçyüs ve Konfüçyüsçülük. *Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 10(2).
- Güler, K. Germiyân şiirinde müzik ve terapi. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Akademik Müzik Araştırmaları Dergisi*, 2016, Cilt:2, Sayı:4, Sayfa: 27-42.
- Güler, N., Güler, G., Ulusoy, H., & Bekar, M. Lise öğrencileri arasında sigara, alkol kullanımı ve intihar düşüncesi sıklığı. *Cumhuriyet Medical Journal*, 2009, Cilt:31, Sayı:4, Sayfa:340-345.
- Güngörmüş, K., Okanlı, A., & Kocabeyoğlu, T. (2015). Hemşirelik öğrencilerinin psikolojik dayanıklılıkları ve etkileyen faktörler. *Psikiyatri Hemşireliği Dergisi*, 6(1), 9-14.
- Gürkan, A., & Bilge, A. (2006). Alternatif Terapiler ve Psikiyatrik Hemşireliği. *Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi*, 22(1), 225-232.
- Gürkan, B., & Dirik, G. (2009). Üniversite Öğrencilerinde İntihar Düşünce ve Davranışları İle İlişkili Faktörler: Yaşamı Sürdürme Nedenleri ve Baş Etme Yolları. *Türk Psikoloji Yazıları*, 12(24), 58-69.
- Hansen, C. H., & Hansen, R. D. (1991). Constructing Personality And Social Reality Through Music: Individual Differences Among Fans Of Punk And Heavy Metal Music. *Journal of broadcasting & electronic media*, 35(3), 335-350.
- Hsu, W. C., & Lai, H. L. (2004). Effects Of Music On Major Depression İn Psychiatric İnpatients. *Archives of psychiatric nursing*, 18(5), 193-199.

- İmseytoğlu, D., & Yıldız, S. (2012). Yenidoğan Yoğun Bakım Ünitelerinde Müzik Terapi. *Florence Nightingale Journal of Nursing*, 20(2), 160-165.
- Johnson, M., Bulechek, G., Butcher, H., Maas, M., & Swanson, E. (2012). *NOC and NIC linkages to NANDA-I and clinical conditions: Supporting critical reasoning and quality care*. Elsevier/Mosby.USA: Elsevier Mosby.
- Karahan, S. (2006). *Tarihsel süreç içerisinde Türklerde müzikle terapi*. Müzik Anasanat Dalı Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul
- Kılıç, S., & Çakaröz, K. M. (2020). Üniversite Öğrencilerinin Boş Zaman Değerlendirme Etkinliklerine Katılımlarında Etkili Olan Faktörlerin Belirlenmesi: Hitit Üniversitesi İİ BF Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma. *Girişimcilik İnovasyon ve Pazarlama Araştırmaları Dergisi*, 4(7), 87-107.
- Kızıldağ, Ş. (1997). *Medyanın Popüler Kültüre Etkisi ve Yükselen Pop Müzik*. Yüksek Lisans Tezi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya
- Klonsky, E. D., & May, A. M. (2014). Differentiating suicide attempters from suicide ideators: A critical frontier for suicidology research. *Suicide and Life-Threatening Behavior*, 44(1), 1-5.
- Klonsky, E. D., & May, A. M. (2015). The three-step theory (3ST): A new theory of suicide rooted in the “ideation-to-action” framework. *International Journal of Cognitive Therapy*, 8(2), 114-129.
- Kubrin, C. E., ve Weitzer, R. (2010). Kubrin, C. E., & Weitzer, R. (2010). Rap music's violent and misogynistic effects: Fact or fiction?. In *Popular culture, crime and social control*.-143.
- Kuyucu, M. (2020). Dijital ve Geleneksel Medyanın Z Kuşağının Müzik Dinleme Alışkanlıklarına Olan Etkisi. 4. Uluslararası Sosyal Bilimler ve Beşeri Bilimler Konferansı.
- Labelle, R., Breton, J.-J., Pouliot, L., Dufresne, M.-J., & Berthiaume, C. (2013). Cognitive correlates of serious suicidal ideation in a community sample of adolescents. *Journal of Affective Disorders*, 145 (3), 37077. doi:10.1016/j.jad.2012.08.027 .
- Lacourse, E., Claes, M., & Villeneuve, M. (2001). Heavy Metal Music And Adolescent Suicidal Risk. *Journal Of Youth And Adolescence*, 30(3), 321-332.

- Leaver, R. A. (2006). Luther on music. *Lutheran Quarterly*, 20(2), 125-145.
- Lepage, C., Drolet, P., Girard, M., Grenier, Y., & DeGagné, R. (2001). Music decreases sedative requirements during spinal anesthesia. *Anesthesia & Analgesia*, 93(4), 912-916.
- Lester, D., & Whipple, M. (1996). Music preference, depression, suicidal preoccupation, and personality: Comment on Stack and Gundlach's papers. *Suicide and Life-Threatening Behavior*, 26(1), 68-70.
- Li, B. (2015). *Defining Music Therapy: Integrating The Chinese Perspective And The United States-Influenced Model Of Music Therapy*. Doctora Dissertation, Kansas Universty, USA
- Lök, N., & Bademli, K. (2016). Alzheimer Hastalarında Müzik Terapinin Etkinliği: Sistematik Derleme. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 8(3), 266-274.
- McCaffrey, R., & Locsin, R. C. (2002). Music Listening As A Nursing İntervention: A Symphony Of Practice. *Holistic Nursing Practice*, 16(3), 70-77.
- Midelfort, H. E. (2000). *A history of madness in sixteenth-century Germany*. Stanford University Press.
- Nilsson, U. (2011). Music: A Nursing İntervention. *European Journal of Cardiovascular Nursing*, 10(2), 73-74.
- Nock, M. K., Borges, G., Bromet, E. J., Alonso, J., Angermeyer, M., Beautrais, A., ... & Williams, D. (2008). Cross-National Prevalence And Risk Factors For Suicidal İdeation, Plans And Attempts. *The British journal of psychiatry*, 192(2), 98-105.
- North, A. C., Desborough, L., & Skarstein, L. (2005). Musical Preference, Deviance, And Attitudes Towards Music Celebrities. *Personality And Individual Differences*, 38(8), 1903-1914.
- Oğuztürk, Ö., Akça, F., ve Şahin, G. (2011). *Üniversite Öğrencilerinde Umutsuzluk Düzeyi ile Problem Çözme Becerileri Arasındaki İlişkinin Bazı Değişkenler Üzerinden İncelenmesi*.
- Özdel, L. (2001). *Pamukkale Üniversitesi öğrencilerinde Beck Depresyon Ölçeğine göre depresyon sıklığı ve sosyo-demografik özelliklerle depressif belirtilerin karşılaştırılması*. Yüksek Lisans Tezi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Denizli.

- Özgan, S. (2004). *Ergenlik Döneminde Dinlenen Müzik Türü ile Kendine Zarar Verme Davranışı Arasındaki İlişki*. Yüksek Lisans Tezi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Öztürk, S., & Hiçdurmaz, D. (2020). Kanser Bakımında Gözden Kaçırılan Bir Alan: İntihar Riskinin Tanınması ve Yönetimi. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 12, 1-1.
- Paladino, D., & Minton, C. A. B. (2008). Comprehensive College Student Suicide Assessment: Application of the BASIC ID. *Journal of American College Health*, 56(6), 643-650.
- Paterson, J. G., ve Zderad, L. T. (1976). *Humanistic nursing*. New York: National League for Nursing.
- Pimentel, C. E., Gouveia, V. V., Santana, N. L. D., Chaves, W. A., & Rodrigues, C. A. (2009). Preferência musical e risco de suicídio entre jovens. *Jornal Brasileiro de Psiquiatria*, 58, 26-33.
- Platon (2017). *Devlet*. İstanbul. İş Bankası Kültür Yayınları
- Prasadam, S. E. (2018). *The Effect Of Lyrical Music On Hopelessness In College Students*.
- Qin, R. Y. (2019). Study on the effect of music therapy on psychological intervention of patients after operation. *Matrix Science Pharma*, 3(2), 41.
- Rana, S. A., ve North, A. C. (2007). The Role Of Music İn Everyday Life Among Pakistanis. *Music Perception: An Interdisciplinary Journal*, 25(1), 59–73. Doi:10.1525/Mp.2007.25.1.59.
- Record Industry Association of America. (2020). Music consumer profile <https://www.riaa.com/reportcat/consumer-trends/> Erişim Tarihi:27.3.22
- Rentfrow, P. J., & Gosling, S. D. (2003). The do re mi's of everyday life: the structure and personality correlates of music preferences. *Journal of personality and social psychology*, 84(6), 1236.
- Rew, L., Young, C., Brown, A., ve Rancour, S. (2016). Suicide Ideation and Life Events in a Sample of Rural Adolescents. *Archives of Psychiatric Nursing*, 30(2), 198–203.
- Rubin, A. M., West, D. V., & Mitchell, W. S. (2001). Differences in aggression, attitudes toward women, and distrust as reflected in popular music preferences. *Media Psychology*, 3(1), 25-42.

- Russell, Philip A. (1997). Musical Tastes and Society, *The Social Psychology of Music, Der; David J. Hargreaves, Adrian C. North, Oxford University Press*, S.141-158.
- Sabry, W. M., & Vohra, A. (2013). Role of Islam in the management of psychiatric disorders. *Indian journal of psychiatry*, 55(2), 205.
- Sackett, C. R., ve Edwards, R. N. (2020). Utilizing a Music Listening Technique in Inpatient Psychiatric Group Counseling. *Journal of Creativity in Mental Health*, 15(2), 154-161.
- Sağır, A., ve Öztürk, B. (2015). Sosyolojik bağlamda müzik ve kimlik: Karabük Üniversitesi örneği. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(2), 121-154.
- Sağlık Bakanlığı, <https://shgm.saglik.gov.tr/TR,12741/muzikterapi-sertifikali-egitim-programi-standartlari-hakkinda-duyuru.html> (Erişim Tarihi: 09.07.2022)
- Sayar, K., Kose, S., Acar, B., Ak, I., ve Reeves, R. A. (2004). Predictors of suicidal behavior in a sample of Turkish suicide attempters. *Death studies*, 28(2), 137-150.
- Sazak, Y., Kanadlı, K. A., & Olgun, N. (2021). Yoğun Bakım Hastalarında Müzik Uygulamasının Fizyolojik ve Psikolojik Etkileri: Sistemik Derleme. *Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi*, 8(2), 203-212.
- Scheel, K. R., ve Westefeld, J. S. (1999). Heavy Metal Music And Adolescent Suicidality: An Empirical Investigation. *Adolescence*, 34(134), 253-274.
- Seber, G., Dilbaz, N., Kaptanoğlu, C., & Tekin, D. (1993). Umutsuzlukölçeği: geçerlilik ve güvenirliği. *Kriz Dergisi*, 1(3).
- Sezer, F. (2019). *Müzikle Terapi-Tarihi Etkileri Model ve Teknikler*. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Shepherd, D., & Sigg, N. (2015). Music preference, social identity, and self-esteem. *Music Perception: An Interdisciplinary Journal*, 32(5), 507-514.
- Sigg, N. (2009). *An investigation into the relationship between music preference, personality and psychological wellbeing*. Doktora Dissertation, Auckland University of Technology, NZ.
- Sinyor, M., Tse, R., ve Pirkis, J. (2017). Global trends in suicide epidemiology. *Current Opinion in Psychiatry*, 30(1), 1-6.

- Smith, J. M., Alloy, L. B., ve Abramson, L. Y. (2006). Cognitive vulnerability to depression, rumination, hopelessness, and suicidal ideation: multiple pathways to self-injurious thinking. *Suicide and Life-Threatening Behavior*, 36(4), 443-454.
- Soylu, N., Taneli, Y., ve Taneli, S. (2013). Depresyonu Olan Ergenlerde İntihar Davranışını Etkileyen Sosyal, Emosyonel ve Kognitif Faktörlerin Araştırılması. *Archives of Neuropsychiatry/Noropsikiatri Arşivi*, 50(4).
- Soylu, N. (2020). *Non Stres Test Sırasında Müzik Dinlemenin Fetal İyilik Hali ve Gebenin Kaygı Düzeyine Etkisi*. Yüksek Lisans Tezi. Erciyes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Kayseri
- Sönmez, D. (2008). *Antik Dönemde Anadolu'da Müzik ve Müzik Aletleri*. Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya
- Stack, S. (2002). Opera Subculture And Suicide For Honor. *Death Studies*, 26(5), 431-437.
- Şahin, N. H., Onur, A., & Basım, H. N. (2008). İntihar olasılığının, öfke, dürtüsellik ve problem çözme becerilerindeki yetersizlik ile yordanması. *Türk Psikoloji Dergisi*, 23(62), 79-88.
- Şenel, O. (2014). *Problem Müzik Kavramı ve Bir Problem Müzik Türü Olarak Arabesk*.
- Şimşek, H., Menderes, Ünal., Mermer, Ş. E., & Özaslan, D. (2022). Lise Öğrencilerinde Gelecek Beklentisi ve Öz Güven İlişkisi. *Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19(Özel Sayı), 387-409.
- Şimşek, H., Menderes, Ünal., Mermer, Ş. E., ve Özaslan, D. (2022). Lise Öğrencilerinde Gelecek Beklentisi ve Öz Güven İlişkisi. *Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Cilt:19, (Özel Sayı), Sayfa:387-409.
- Tavşancıl, E. (2006). *Tutumların Ölçülmesi ve SPSS ile Veri Analizi*. İstanbul: Nobel Yayın Dağıtım.
- Taylor, C. L., ve Friedman, R. S. (2014). Differential influence of sadness and disgust on music preference. *Psychology of Popüler Media Culture*, 3(4), 195-205.
- Tekir, Ö., Yaşar, Ö., Çevik, C., Dikoğlu, M., & Kaymak, G. Ö. (2018). Sağlık yüksekokulu öğrencilerinin depresyon ve benlik saygısı düzeylerinin incelenmesi. *Düzce Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 8(1), 15-21.

- Temel, M. (2009). İntiharların Önlenmesinde Hemşirenin Sorumlulukları. *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi*, 12(2), 78-83.
- Thaut, M. H. (2015). Music as therapy in early history. Music, Neurology, and Neuroscience: Evolution, the Musical Brain, *Medical Conditions, and Therapies*, 143–158.
- Till, B., Tran, U. S., Voracek, M., & Niederkrotenthaler, T. (2016). Music and suicidality: A study on associations between music preferences and risk factors of suicide. *OMEGA-Journal of Death and Dying*, 72(4), 340-356.
- Tuna., H., Gürpınar, B., K, Gürgen, E. T., İlçin, N. (2021). Üniversite Öğrencilerinde Müzik Dinleme Tercihinin Fiziksel Aktivite, Depresyon ve Uyku Kalitesine Etkisi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (34), 29-41.
- Turecki, G., & Brent, D. A. (2016). Suicide and suicidal behaviour. *The Lancet*, 387(10024), 1227-1239.
- Tutu, S.B. ve Küçükebe H.D. (2015). *Günümüz Türkiye'sinde Müzik Terapi Referansları ve Çok Disiplinlilik*. 22. İstanbul Türk Müziği Günleri Uluslararası Sanat ve Sağlık Sempozyumu
- Türk Dil Kurumu Sözlük. <https://sozluk.gov.tr/> (Erişim Tarihi,12.07.22)
- Uçan, A. (2005). Müzik eğitimi temel kavramlar-ilkeler-yaklaşımlar ve Türkiye'deki durum. Ankara: Evrensel Müzik Evi.
- Uçaner, B., ve Jelen, B. (2015). Müzik Terapi Uygulamaları ve Bazı Ülkelerdeki Eğitimi. *Folklor/Edebiyat*, 21(81), 35-46.
- Uçaner,B. ve Öztürk,B.(2009).Türkiye'de ve dünyada müzikle tedavi uygulamaları. *Uluslararası Eğitim Araştırma Kongresi*, 1-13.
- Uluçay, T. (2018). Lise öğrencilerinin dinledikleri müzik türlerinin şiddet eğilimlerine etkisi. *Güzel Sanatlar Enstitüsü Dergisi*, (41), 135-153.
- Upadhyay, D., Shukla, R., & Chakraborty, A. (2016). Factor structure of music preference scale and its relation to personality. *Journal of Indian Academy of Applied Psychology*, 43(1), 104-113.
- Uyar, M., ve Korhan, E. A. (2011). Yoğun bakım hastalarında müzik terapinin ağrı ve anksiyete üzerine etkisi. *Ağrı*, 23(4), 139-46.

- Üzel, T. (2020). *Depresyon Hastalarında Çocukluk Çağı Travmaları, Başa Çıkma Tutumları, İntihar Düşüncesinin Düzeyi ve Aralarındaki İlişkinin İncelenmesi*, Yüksek Lisans Tez. Fen Bilimleri Enstitüsü, Nevşehir
- Vogel, I., van de Looij-Jansen, P. M., Mieloo, C. L., Burdorf, A., ve de Waart, F. (2012). Risky music-listening behaviors and associated health-risk behaviors. *Pediatrics*, 129(6), 1097-1103.
- Vogel, I., Verschuure, H., van der Ploeg, C. P., Brug, J., & Raat, H. (2009). Adolescents and MP3 players: too many risks, too few precautions. *Pediatrics*, 123(6), e953-e958.
- Wada, K., Kondo, N., Gilmour, S., Ichida, Y., Fujino, Y., Satoh, T., ve Shibuya, K. (2012). *Trends in cause specific mortality across occupations in Japanese men of working age during period of economic stagnation, 1980-2005: retrospective cohort study*. *BMJ*, 344(mar06 3), e1191–e1191. doi:10.1136/bmj.e1191
- Walsh, B., ve Walsh, D. (2011). Suicide in Ireland: the influence of alcohol and unemployment. *The Economic and Social Review*, 42(1), 27.
- WHO (2019). <https://www.who.int/news/item/09-09-2019-suicide-one-person-dies-every-40-seconds> Erişim Tarihi: 12.07.2022
- Wolfe, K. L., Nakonezny, P. A., Owen, V. J., Rial, K. V., Moorehead, A. P., Kennard, B. D., ve Emslie, G. J. (2019). Hopelessness as a predictor of suicide ideation in depressed male and female adolescent youth. *Suicide and Life-Threatening Behavior*, 49(1), 253-263.
- Yalçın, M., Eşsizoglu, A., Akkoç, H., Yaşan, A., ve Gürgen, F. (2009). Dicle Üniversitesi Öğrencilerinde Madde Kullanımını Belirleyen Risk Faktörleri. *Klinik Psikiyatri*, 12(3), 125-133.
- Yapıjakis, C. (2009). Hippocrates of Kos, the father of clinical medicine, and Asclepiades of Bithynia, the father of molecular medicine. *in vivo*, 23(4), 507-514.
- Yılmaz, C., ve Kapancıoğulları,Ö.(2007). Üniversite Öğrencilerinin Müzik Ürünleri ve Edinim Yolları Konusundaki Tercihleri. *Selçuk Üniversitesi Karaman İİbf Dergisi*, 12(9), 272-281.
- Yorgancı, S., Kolçak, M., Terzioğlu, Ö., Kartal, Z., & Bilici, N. (2014). Meslek yüksekokulu öğrencilerinin matematik dersine yönelik umutsuzluk düzeyleri. *Elektronik Mesleki Gelişim ve Araştırmalar Dergisi*, 2(1), 1-16.

- Yurteri, N., & Akdemir, M. (2019). Otizm spektrum bozukluğu olan çocuklarda müzik terapinin otizm belirtileri ve yaşam kalitesine etkisi. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 20(4), 436-441.
- Zengin, B., & Şengel, Ü. (2020). Üniversite öğrencilerinin gelecekleriyle ilgili kaygı ve beklentilerinin belirlenmesi. *Optimum Ekonomi ve Yönetim Bilimleri Dergisi*, 7(2), 435-454.

